

A centenáriumi
ünnepségek
finisében

Életfaavatás
és a Wekerle-szobor
leleplezése

„Visszatértem oda,
ahonnan el sem
mentem”

XIV. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

WEKERLE

* 2008 *

WEKERLETELEP CENTENÁRIUMI ÉVE

WEKERLE
SÁNDOR
1848 - 1921

MINISZTERELNÖK
A WEKERLE
MUNKÁSTELEP
ALAPÍTÓJA

WEKERLEI

TÁRSASKÖR

2009

• WEKERLE • Ahol értéket őriz az idő •

• WEKERLE • Ahol értéket őriz az idő •

ALMÁRIUM ajándékboltban!

• Március • Bilincs hónap • Holok (február 29 - március 2012)

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	V
23	24	25	26	27	28	1	2	3	4		
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
23	24	25	26	27	28	29	30	31			

Megjelent

a 2009-es WEKERLE-NAPTÁR!

• December •

• Karácsony hónap •

• Nyitás (december 23 - december 25) •

30	14	28
1	15	29
2	16	30
3	17	31
4	18	1
5	19	2
6	20	3
7	21	4
8	22	5
9	23	6
10	24	7

Megvásárolható a WTE irodájában és az

Tartalom

- 1..... Beköszöntő, tartalom, impresszum
- 2..... A centenáriumi ünnepségek finisbe fordultak
- 3.....Élefaavató
- 8..... Wekerle Wekerlén
- 10..... Kötelesség és felelősségvállalás 100 évre
- 12..... Ha Wekerle újságot olvas, tovább él
- 13..... Hírek
- 15..... Gimnázium
- 16.... Egy kis Wekerle a világ végén
- 17..... Művészportré: Pál Csaba
- 18.... Interjú Kós Károly unokájával
- 20..... Interjú Novotny Vincénével
- 22... Családi mozaik: a Bella család
- 23..... 80 éves a Wekerle-telepi református templom
- 24..... Adventi szokások
- 26..... Tudatos karácsony
- 27..... A télicsillag rokonsága
- 28..... Mese egy kislányról, aki a Jézuskát kereste
- 29..... Fejtörő
- 30..... Olvasói oldal

Wekerle

A Wekerlei Társaskör Egyesület tájékoztató lapja

Felelős szerkesztő: Vámos Éva

A Szerkesztőbizottság tagjai: Csóka Eszter, Gondán Aranka, Juhász Magda, Juhos-Kiss János, Lechner Gábor, Szakács Gusztáv

Fotók: Romhányi András, Makk István, Csutorás Róbert, Lechner Gábor

A címlapot Urmai László készítette Makk István és a saját felvételei felhasználásával

Kiadó: Nagy Tamás WTE-elnök

A szerkesztőség címe:

1192 Budapest, Kós Károly tér 10.

Telefon: 280-0114

Nyomda: SERIART Nyomdaipari Stúdió

Megjelenik negyedévenként 6000 példányban
A szerkesztőség a kéziratok tartalmáért nem vállal felelősséget.

Címlap: Urmai László

Vámos Éva
felelős szerkesztő

Mi legyen a Wekerle újsággal?

Akármilyen eseménydús is volt és hosszúnak tűnt a centenáriumi év, a végéhez közeledünk. Az ünnepelés helyét átveszik a kicsit szürkébb hétköznapiak. Az a kérdés került előtérbe, mi legyen a Wekerle újsággal?

A kérdés itt nem ismertetem, azt Rosivall László kiválóan megtette a lap 12. oldalán. Természetesen a választ sem tudom megmondani; annyit tehetek, hogy – mint a médiában valamennyire jártas újságíró – megpróbáljam megkönnyíteni a döntést néhány szempont említésével.

Ne legyenek illúzióink: egyre kevesebb ember olvas. A Wekerle újságot sem fogják sokan olvasni, ezért a hirdetők szemében sem lesz nagyon vonzó. Persze nem egy hagyományos lap koncepciója szerint működik. Vannak benne hirdetések, de nincs ezekre utalva, hiszen a WTE finanszírozza. Ebből viszont az is következik, hogy közszolgálati funkciója is van, tájékoztatnia kell lehetőleg a Wekerle-telep összes lakóját az aktuális eseményekről – már amennyire ezt egy negyedévente megjelenő lap meg tudja tenni – és a feladata az is, hogy felkutassa és megőrizze a telep hagyományaiból azt, amit tud, illetve megmutassa a jelenből azt, amit érdekes.

Ha van a WTE-nek pénze, és szán annyit erre a célra, azt mondanám, tartsa

meg a lapot jelenlegi formájában – a tartalom javításán persze mindig lehet dolgozni –, a jelenlegi példányszámmal és terjesztési móddal. Legyen nagyvonalú és ne törődjön azzal, hogy az üzenete csak az emberek töredékéhez jut el; ez így szokott lenni. Nem gazdasági vállalkozás, missziót teljesít. A lelkiismerete nyugodt lehet; megtette, amit tehetett, a többi nem rajta múlik.

Ha viszont ezt épp nem engedheti meg magának az Egyesület – válság van! – akkor jönnek a kompromisszumok. Szerintem ebben az esetben szét kellene választani a lap funkcióit. A múlt emlékeinek és a jelen rangos eseményeinek illetve tiszteletre méltó embereinek bemutatására alkalmas egy print lap (maradandóbb, szebb, jobban megformált – a cikkek tördelve vannak), ezek maradjanak tehát a lapban, aminek az oldalszáma csökkenhet, de a példányszáma szerintem nem. Az aktuális információkat és a fórumot – Olvasói oldal – tegyük át az internetre, sajnos annak bevételeivel, hogy így sok – főleg idős – emberhez nem fog eljutni.

Ez csak az én nagyon szubjektív véleményem. Közzélük velünk a véleményüket! Segítsenek a WTE-nek a döntésben azzal, hogy kitöltik és visszajuttatják a lapban található kérdőívet!

A centenáriumi ünnepségek finisbe fordultak

*Tisztelt Wekerlei Lakosok!
Kedves Olvasók!*

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm Önöket. Utoljára jelentkezem ezen a helyen, hogy beszámoljak a centenáriumi év eseményeiről. Amikor minden-szentek napján ezeket a sorokat írom, már több mint hetven rendezvényt tudhatunk magunk mögött.

Az előkészületek

A centenáriumi évre való felkészülés – jókora késéssel – az elmúlt év őszén lendült meg. Ekkorra a társaskör felállított egy csoportot dr. Rosivall László alelnök vezetésével, akik egész évi programot állítottak össze a lakosságtól, a már szépen gyarapodó számú önkéntesektől és a WTE vezérkarától, valamint a kispesti művelődési intézetektől beérkező javaslatokból. Az akkori tervezett programok költségvetése megközelítőleg 90 millió forintba rúgott. A túl sok program és a magas költség-igény ugyancsak megijesztette a városvezetőket és a WTE vezetőségét egyaránt. Egyedül Romhányi András, akit az elnök a kulturális programok fő felelősiéne kért fel, hajtogatta: „Ne legyetek kishitűek, meg tudjuk tenni!” Ennek ellenére néhány program elhagyását, bizonyos szűkítésekért az önkormányzat és a WTE által közösen felállított Wekerle Centenáriumi Operatív Bizottság.

Az első tervekhez képest jelentéktelen változtatások történtek, majd a fent említett bizottság javaslatára a képviselő-testület a 2008. évi költségvetés készítése során egyhangúlag 30 millió forint támogatást hagyott jóvá. Itt is köszönetet mondok ezért a gesztusért a testületnek. A rendezvények támogatására jóváhagyott összegnek körülbelül a fele az önkormányzati művelődési intézmények által szervezett és kivitelezett események, a másik fele a társaskör által végzett munkák költségeinek fedezetére szolgáltak. Bizonyára az Olvasó is látja, hogy a támogatás az eredeti költségvetésnek mindössze egyharmada. Jogosan teheti fel a kérdést: honnan, miből finanszírozták azokat a programokat, amelyekhez a bizottság nem ren-

delt támogatást? Válaszom: minden lehetséges fórumon pályáztunk mi is, az önkormányzat is. Ennek révén közösen mintegy 10 millió forinthez jutottunk. Mint elnök, akinek a feltételek és a pénzügyi fedezet megteremtése volt legfontosabb feladat, levelek garmadájával és rengeteg tárgyalás keretében kerestem szponzorokat. Ha nem is teljesen sikertelenül, de a pályázatoknál valamivel szerényebb eredménnyel járt fáradozásom.

A hiányzó összegeket önkéntesek munkájával, baráti szívességekkel pótoltuk, pótoljuk. A legnagyobb elismeréssel kell szólnom azokról a wekerlei és akár nem itt lakó önkénteseinkről, akik szabadidejükből rengeteget – sok ezer órát! – áldoztak a centenárium ügyének. Nagyon-nagyon sok esetben saját eszközeiket – többek között lakásukat, autójukat, számítógépüket, fényképezőgépeket, videójukat, sőt vállalkozásukat – bocsátották rendelkezésünkre. Az önkéntesek legnagyobb része megbízhatóan dolgozik, munkájuk jól használható. Ugyanazon személyek közül többen is szellemi és fizikai képességeiket is egyszerre ajánlották fel. Jó látni, hogy mindenki örömmel végzi a munkáját, s büszkén mondja; olyan csapat tagja vagyok, akik ingyen dolgoznak a Wekerléért! A már bent lévőkre egyre bővülő körökben, újabb embereket vonnak be a végrehajtásba, így páros és többoldalú kapcsolatok épültek ki, finom háló alakul. A szervezők, az önkéntesek, s mi, a Társaskör vezetői bármikor bizton számíthatunk és számíthatunk háziasszonyunkra, Kozma Ágira.

Elismeréssel és nagyrabecsüléssel nyugtázom azt is, hogy a kispesti média rendszeresen és részletesen tudósított az eseményekről. A TVKispest a pontos és aktuális hírek közzétételére egyik legbuzgóbb önkéntesünk, Debreceni Zsuzsa segítségével készült fel a híradásokra. A kommunikáció fontos része volt a plakátok

előkészítése, kihelyezése, pótlása (melyet szintén D. Zs. végez csapatával), illetve a Wekerle újság, valamint az időközi híradások célba juttatása. Ezek a híre-velek, a szórólapok és a Hírháló révén érték el Önöket. A hírrendszer működtetése, az önkéntesek verbuválása és irányítása Romhányiné Kovács Mária kezében volt. Segítőtársait a cikk megengedett terjedelme miatt felsorolni nem áll módomban, de felelősségteljes és áldozatos munkájukért itt is köszönetet mondok.

Mondandónknak a lakossághoz, a hírközlőkhöz való eljuttatásában nem kis szerep hárult két kitűnő grafikusunkra, Urmai Ungurán Lászlóra és Gera Attilára is. Az ő kreativitásuk, képi kifejezőképességük nélkül valószínűleg kisebb hatással lettünk volna környezetünkre. Lacinak a Wekerle újság és a Társaskör új arculatát, Attilának a centenáriumi jelképünket és installációinkat köszönhetjük többek közt.

A program

Volt tehát egész évi programunk, forrásunk, önkéntesek hada, több szócsövünk és irányító stáb. Már csak meg kellett valósítanunk a Wekerle életében eddigi legnagyobb kulturális vállalkozást. Hadd ismétljem, a terv több mint száz elemet (eseményt, rendezvényt) tartalmazott, s az év végére ebből kilencvenet egészen biztos megvalósítottunk!

A ma élő wekerleiek felhívásunkra és vezetésünkkel úgy döntöttek tehát, méltó módon ünnepelik meg az évfordulót. A Wekerlei Társaskör Egyesület élére állt a törekvéseknek, és összefogta a tenni akarók táborát. Olyan eseménysorozatot tervezett, amely sokféle, gazdag kínálatával széles rétegeket érintett meg. A rendezvénytársasággal az volt a célja, hogy a telep élők és a minél szélesebb nyilvánosság figyelmét felhívja a Wekerle-telep értékeire. A felkeltett érdeklődés segítségével pedig minél több wekerleit kapcsoljon be a céljai megvalósításába: fejlessze a telep élők közösségi életét, és segítse az örökölt környezet szétépítését. A lezajlott programok ezt az elvárásunkat igazolják.

Az eseményhez méltó programsorozat létrehozása érdekében az önkormányzat és kispesti civil szervezetek fogtak össze. A munkában részt vevő civil szervezetek: Wekerlei Társaskör Egyesület, a Magyar Kollégium Kulturális Egyesület, a Wekerlei Futóklub, a római katolikus és a református egyház, valamint a Wekerlei Önkéntesek Köre. Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzatának intézményei: a Polgármesteri Hivatal, a Kispes-

ti Munkásotthon Művelődési Ház, a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény, a Vigadó Galéria – Nagy Balogh János Kiállítóterem és a Wekerlei Gyermekház. Az eseménysorozat nagy részben új elemekre épült, de a hagyományos programokat (Wekerlei Székelykapu-futás, Wekerlei Székelykapu Napok, Wekerlei Napok, Wekerlei Mikulás, Kós Károly házai fotókiállítás) is a centenárium jegyében rendeztük meg. Ez utóbbiak ünnepi formát öltöttek, és tudatosan hivatkoztak a centenáriumi ünnepségsorozathoz való tartozásra.

Kiemelt jelentősége van azon eljárási folyamat elindításának, melynek sikeres végrehajtása után a Wekerle egységes műemléki védettséget élvez majd. Ennek eredményeként díszkivilágítást kapnak egyes épületek, ismertető-, üdvözlő- és emléktáblák, valamint egységes telepi, belső in-

formációs és irányító táblarendszer segítik a tájékozódást; szépülnek meg Wekerle-telepi terek. Ennek a programnak a keretében hoztuk létre a Győri Ottmár teret, kapott díszkivilágítást a Zrumeczky kapu, írtunk ki pályázatokat. Az önkormányzat a telep rendezettsége érdekében több la-

kossági pályázatot is kiírt, míg a WTE – más pályázatok megjelentetése mellett – a lakosság mozgósításában vett részt. Az építészeti programok felelőse Somló Judit építész-mérnök, aki egyben tagja az önkormányzattal közösen felállított operatív bizottságnak is. A pályázatokat először – reményeink szerint ezután minden évben – írtuk ki. Az igényes ingatlanfelújítást, a házak, a kertek szép és példaértékű gondozását díjaztuk. A nyertesek között volt wekerlei építész, nagyobb és kisebb lakásszámú társasház. Idén még nem volt sok pályázó, de remélhetőleg, évről évre nőni fog a díj népszerűsége és presztízse. Nagy sikere van ugyanakkor az emléktábláknak. Ismerik bizonyára azt a felhívásunkat, miszerint az egyes házak tervezőjének nevét hirdető emléktábla megvásárolható a Társaskörben. Erre több százan jelentkez-

tek. A táblák kihelyezhetőek a házak falára. Azok számára, akik olyan házban laknak, amelynek ma még nem ismerjük tervezőjét, ígérem, lankadatlanul kutatunk tovább. Kuriózzumnak mondhatók az eredeti, 90-100 éves épülettervek, amelyeket hosszú hónapokig közszemlére tettünk.

Évtizedek óta nem helyeztek el Kispes-ten valamely ház falán emléktáblát. Mi a jubileumi évben rögtön kettőt is. Tábla emlékeztet Rózmán Ákos zeneszerző, orgonaművészre és Laborcz Ferenc szobrászra a telepen.

A telep épített örökségének megóvása mikéntjének felkutatására, meghatározására a Városháza nemzetközi építészeti konferenciát rendezett, amelyen tapasztalt nyugat-európai építészek, várostervezők, szociológusok cseréltek véleményt a kispes-tekkel. A konferencia zárónyilatkozat aláírásával végződött, amelyet Gajda Péter polgármester és Nagy Tamás, a WTE elnöke írtak alá, és kézjegyükkel látták el a konferencia résztvevői is. Ebben fogadalmat tettek arra, hogy lehetőségeik és felelősségük körében minden tőlük telhetőt elkövetnek a telep épített örökségének megőrzéséért. *(A konferencia Zárónyilatkozatát a 10. oldalon olvashatják.)*

Külön kapcsolódási lehetőséget teremtettünk az iskolás korosztály számára. A tavasz során felkészültek a gyerekek a „Ki tud többet a Wekerléről?” helytörténeti vetélkedőre. Áprilisban a legjobb nyolc csapat mérte össze tudását, s legnagyobb örömünkre egy itteni iskola – a Kós Károly nevét viselő – hozta el az első díjat. Művészeti pályázatokat is meghirdettünk, hivatásosoknak és amatőröknek, gyermekeknek és felnőtteknek. A téma – természetesen – a Wekerle-telep és a centenárium volt. Soha nem tapasztalt számban fogtak ecsetet, szentet, ceruzát és fényképezőgépet. Kiállításuk ma is látható a Gyermekházban és a Wekerle étteremben.

A kerületi és a wekerlei kiállítótermekben, továbbá szabadterén is a teleppel és a centenáriummal kapcsolatos kiállítá-

sok váltották egymást. Ma élő művészek mutatták be a Nagy Balogh János teremben, miképpen látják, hogyan gondolnak a 100 éves Wekerle-telepre ma művészeink. Meg lehetett tekinteni az építkezés idő-körében élő kispesti festő, Nagy Balogh ritkán látható életművét, illetve a hetvenes években köztünk alkotó Laborcz Ferenc szobrai. Urmai Ungurán László, Hernádi Paula, Kárpáti Éva és Ligeti Miklós Wekerle-telep ihlette akvarelljei, grafikái, festményei a Társaskör galériájában, illetve az étteremben szereztek örömet a látogatóknak.

Két kiadvány megjelentése is gazdagította a programot: nagy sikerrel mutatkozott be az első wekerlei falinaptár, és példát mutat telepünk védelmére, szépítésére és fejlesztésére a Nagy Gergely-Szelényi Károly szerzőpáros „Kertváros-építéset” című könyve, amely az angol példát követő hazai kertvárosokat, köztük a legnagyobb, a nekünk legkedvesebbet: a Wekerle-telepet mutatja be.

Helyi jelentőségű és országos programokat érintő sport- és kulturális eseményeket is rendeztünk. Rendszeresen működött a Wekerlei Pódium, a telep kulturális szalonja, és a Wekerlei Filmklub. A mi pódiumunkon mutathatók be Balogh Tibor világhírű felaláló, a Szent József kórus, a Pászto-Rock együttes, a hangulatos dzsessz játszó M.A.G. trió, Kovács Adrienne gitáránár és növendékei, a gyermekek számára kedves és felnőtteket megnevettető Kis Csaba, a rímhányó Romhányi József megzenésített verseivel; itt hangzottak el először a Wekerle-indulóra beérkezett pályaművek. Aki nagyobb lélegzetű koncertekre vágyott, nem maradt kielégítetlenül. A két templomban igen magas színvonalú és igényes hangversenyeket rendeztünk velük közösen. Havonta élvezhette a nagyközönség a köztünk élő Somogyvári Rudolf és társai által készített ismeretterjesztő filmeket, valamint a Wekerlét megörökítő filmetűdöt. Megszerveztük, kalauzoltuk és segítettük Ráday Mihályt és stábját a Magyar Televízióban vetített háromrészes filmje készítésében.

Megünnepeltük a Föld Napját, kerekeseink a főtérrel indultak el, hogy csatlakozzanak a Critical Mass kerékpáros rendezvényhez. Nyílt napot kértünk és kapunk a tűzörségtől és a rendőrkapitányságtól. Igen nagy sikerrel!

Hosszú idő óta először volt igazi színházi esemény a telepen. Szent István napja előtt, a WTE rendezésében több ezer néző legnagyobb öröme és meglepedettségére teljes egészében élő előadásban elhangzott Szörényi és Bródy halhatatlan rockoperája, az „István, a király”. A fellépők legtöbbször amatőr. A színészek és zenészek wekerlei kötődésű fiatalok, ők alkotják a Pászto-Rock magvát; a rendező munkatársa, a produkció minde-

nese Almási Kálmán, a református gyülekezet gondnoka; producere Romhányi András volt. Egyedül a rendező volt hivatalos. Gratulálok mindannyiuknak. Munkájukat díjazás nélkül, nagy elhivatottsággal és ügybuzgalommal, elkötelezettséggel végezték. Sikerük megérdemelt. A publikum nem sokáig váratott elvárása megfogalmazásával. Nem sokkal a vastaps után arra kérték a WTE elnökét, legyen minden évben hasonló előadás!

A centenárium zenitje

A centenáriumi program az őszi folyamán csúcspontot ért el. Szeptemberben volt a fentebb már említett tudományos ülés, amely értékelte az építészeti örökséget, és vont mérleget arról, miként sáfarkodtunk a ránk hagyott kincsrel. A XVII. Wekerlei Napok mintegy előkészítője volt az október–novemberi események sorozatának. Ennek három kiemelkedő eleme: a Wekerlei Életfa felállítása, Wekerle Sándor szobrának felállítása, ünnepi műsor a Pesti Magyar Színházban.

Október elején felállítottuk a Wekerlei Életfát. Erről a lapban másutt és részletesen olvashat. Én, mint a Társaskör elnöke azt kívánom a jelen cikkben kihangsú-

lyozni és elmondani, hogy ilyen meghatározó és felvillanyozó emlékeket 1956-ból és a 80-as évek végéről hordozok magamban. Mindegyik egy boldogabb, szebb és élhetőbb világ esélyét, reményét kínálta. Szívvel kívánom minden embertársamnak, hogy így legyen.

Az egy éven át tartó centenáriumi eseménysorozat keretében a wekerleiek egy már régóta dédelgetett álma valósulhat meg 2008 novemberében: szobrot állítanak Wekerle Sándornak. Kispesti Önkormányzata meghívásos pályázat keretében öt szobrászművészt kért fel az első polgári miniszterelnök szobrának elkészítésére. A pályázatra két pályamű érkezett, a szoborterveket a wekerleiek a múlt évi Wekerlei Napok alatt és azt követően székházunkban megnézhatték és véleményezhették. Teljes mértékben egyik szoborterv sem nyerte el a wekerleiek tetszését, ezért a Kispesti Önkormányzat további egyeztetéseket folytatott a két pályázó szobrásszal. Péterfy László szobrászművész terve nyerte el a szakmai bírálók tetszését.

Amikor a lap megjelenik, minden bizonnyal már mindenki tudni fogja, hogy abbéli eltökéltségünk, miszerint 2008 novemberében ott kell állnia Wekerle Sándor szobrának a Kós Károly téren, hogy az egykori miniszterelnök – immár szoborként – részese lehessen az általa létrehozott városrész ünnepének, sikerrel járt.

Mindkét templomban ünnepi istentiszteleten mondtak hálát az Úrnak a hívők. A katolikus szertartást püspök celebrálta.

Az emlékévi 2008. január 26-án, a farsangban társasági esttel kezdődött, ősszel csúcspontot ért, majd 2009 farsangjában fog zárulni. Addig megéljük a várakozás és elmélyülés időszakát, az adventet, majd a békét, a szeretetet, a remény ünnepét, a karácsonyt, s búcsúzunk a centenáriumi évétől, és új fogadalmakkal indulunk az új esztendőnek.

Köszönöm, hogy bármilyen módon segítették a Társaskört, köszönöm kitartó érdeklődésüket, bátorításukat és elismerésüket. Kívánom, hogy szeretteik körében legyen áldott a karácsonyuk, s fogadalmakból minél többet tudjanak megvalósítani.

Jó egészséget és derűt!
Barátsággal

*Nagy Tamás
a WTE elnöke*

Életfaavatás

Október 4-én a Kós Károly téren, a végleges helyen felállították Wekerle közösségi szellemének jelképét, a Wekerlei Életfát. Jó volt látni ezt a különlegesen szép faépítményt, de ami még ennél is jobb volt, hogy egy fizikailag látható életfa nélkül is érzékelhető volt aznap este mindaz, amit ez az életfa képvisel. Ugyanis az ünnepséget megelőző fáklás felvonuláskor már kialakult egyfajta különleges közösségi hangulat. Nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek is élvezték a fáklákkal együtt történő közös vonulást. Négy tér felől gyülekeztek a wekerleiek, Szondi tér, Almavirág tér, a Zalaegerszeg–Vonás–Gellért–Újlaki–Rákos utcák kereszteződésében lévő kis tér és az Esze Tamás–Petúr–Kábel–Thököly–Kapisztrán utcák kereszteződésében lévő kis tér felől. Amikor a Kós Károly téren a négy különböző irányból érkezettek egy nagy csoporttá egyesültek, akkor lehetett ténylegesen is szembesül-

ni azzal, hogy milyen sokan is vagyunk azok, akiknek fontos Wekerle. A wekerlei programok, de még inkább az az összetartozási élmény, hogy részei lehetünk egy közösségnek, egy olyan közösségnek, amit nemcsak az definiál, hogy egy kertvárosban élnek a tagjai, hanem ennél valami sokkal több, talán a közös értékek vagy a közös élmények, vagy valami más, valami megfoghatatlan dolog, érzés.

Majd pedig Romhányi András centenáriumi programvezető felavatta a fát, Nagy Tamás, a WTE elnöke egy időkapuszulát helyezett el a telep legidősebb lakójával és egy kislíval együtt, az ünnepséget moldvai táncház zárta. De talán nem is ezek miatt lesz fontos ez az esemény, hanem a miatt a jelkép miatt, ami remélem, száz év múlva is ugyanezt fogja jelenteni, hogy jó Wekerlén lakni, és egy ilyen wekerlei közösség tagjának lenni, wekerleinek lenni.

Gondán Aranka

Fáklás menet élén...

Késő délután, jóval a fáklás menet indulása előtt csörgött a telefonom: Szia! Egyeztessük óráinkat!

Attól a pillanattól kezdődött az eszmélés, milyen nagy esemény előtt állunk. Idejekorán próbaégetéseket végeztünk fiaimmal itthon, kicsomagolták a fáklákat, színek szerint osztályozva őket... beöltöztünk, vállunkon tartottuk a felhőket, csak hogy nehogy lezuhanjanak ide közénk. Nem, ez most elképzelhetetlen lenne, hiszen ma este nagy dolgok előtt állunk! S lőn csoda, a fellegek jobbnak látták elillanni az ország más tájai fölé, tudták, ezen az estén nincs itt keresnivalójuk. A gyülekezési pontra folyamatosan érkeztek az emberek, családok. Mindenkihez osztottuk a fáklákat, voltak, akik fizetni akartak érte, voltak, akiket rá kellett beszélni, hogy ne csak sétáljanak velünk, hanem fáklát is vigyenek. A legbátrabbak és legkíváncsiabbak természetesen a gyerekek voltak. Az otthon melegénél gyűjtött próbafáklá volt az egyetlen fény körülöttünk. Csodálatos érzés volt, amint családjunk melege, szeretete áradt a többiek felé... mindenki lángot vett fákláinkról, amit aztán továbbadott másoknak. Hamarosan fényárban úsztunk, az utolsónak érkezők már könnyen odataláltak a gyülekezési pontra, messziről fénylöttünk. A kecskeduda hangja előtt énekeltünk babáinknak gyerekdalokat, majd a dudaszóra elindult a menet a központi Kós Károly tér felé. Már ekkor futkározott az ember hátán a hideg, s amikor beérkeztünk a térre és megláttuk a másik három fénycsóvát, éreztük, itt ma nagy dolgok részesei lehetünk. Boldog voltam, hogy az óraegyeztetés ilyen jól sikerült, hogy az esőfelhők más irányt vettek, hogy gyermekeim ott toporogtak a menet közepén, boldogan tartva kezükben a fényt... boldog voltam, hogy ott lehettem...

K. B.

Kedves 2108-ban élő wekerlei utódaink!

Nem tudjuk, el tudjátok-e majd olvasni ezt az írást, ki tudjátok-e bányászni az információkat az adattároló eszközökből, de bízunk abban, hogy emberi arcotok lesz; és közöttetek többségükben olyanok lesznek, akik magyarul beszélnek, írnak, olvasnak és gondolkodnak.

Mi, a Wekerle-telepen élők 2008-ban ünnepeljük kedves lakóhelyünk 100. születésnapját. Ennek emlékére üzenünk Nektek, a távoli jövőben élőknek.

*

Először néhány sort arról, hogy milyen is a világ, amelyben most élünk.

A világban ez idő tájt egyetlen nagyhatalom van, az Amerikai Egyesült Államok, de egyre több befolyásra tesz szert Kína. Oroszország mérete és ásványi kincsei miatt továbbra is számottevő tényező.

Európában jelentős hatalomnak számít Anglia, Németország és Franciaország. Az európai nemzetek nagyobbik része az Európai Unióban tömörül, hogy földrészünk meg tudjon felelni a történelmi kihívásoknak.

Magyarország az 1990-es társadalmi változásokat követően súlyos társadalmi válságba került. Sokan gondolják úgy, hogy az országot nehéz helyzetéből csak a civil összefogás emelheti ki. Ennek egyik jó példája a Wekerlei Társaskör Egyesület.

Budapest (Magyarország fővárosa) 23 kerületből áll, és ezek közül a 19. (a mi korunkban még római számmal írjuk: XIX.) Kispest, a mi kerületünk. Polgármesterünket Gajda Péternek hívják.

A Wekerle-telep Kispest meghatározó része.

A telep kulturális életét a Wekerlei Társaskör irányítja, mely egyesület elnöke Nagy Tamás.

A centenáriumi kulturális programok összefogója Romhányi András népművelő, az építéskörnyezeti programoké Somló Judit építésmérnök.

Az ő munkájukat – a Wekerle-telephez kötődő – civil önkéntesek segítik.

Üzenet 2108-ba

A Wekerle-centenárium arra ösztönzött bennünket, hogy mi, wekerleiek végiggondoljuk: milyen szerencsések is vagyunk. A Wekerle-telep épített öröksége és az itt kialakult mikrotársadalom lehetőséget kínál az itt élőknek. Segít azoknak, akik felismerik ezt, és akik bíznak a közösség erejében. Segít abban, hogy – egy csaknem élehetlen világban, ahol a legelső szempont a pénz – emberhez méltó életet éljünk.

Az első lépés a ráébredés volt. A második: a tett; azaz a tettek sorozata.

A centenáriumi programsorozat célja elsősorban a Wekerle-telepen élők megmozdítása volt. Az, hogy felismerjük, van értelme az összefogásnak, a másokért végzett önzetlen munkának! Önkéntes munkát végzők csapata alakult ki. Az így szövődött barátságok, kapcsolatok különös módon formálták át gondolkodásunkat. Magabiztosakká, öntudatosakká váltunk. Büszkéek vagyunk arra, hogy egyesítettük erőnket, összefogtunk nemcsak annak érdekében, hogy méltóképpen megünnepeljük a telep születésének 100. évfordulóját, de azért is, mert ezzel példát adunk kortársainknak és Nektek is. Hiszünk a közösségek erejében, s ezt tetteinkkel bizonyítjuk is. Bízunk abban, hogy lesz erőnk a munka folytatásához, és élhetőbb világot hagyunk gyermekeinkre, mint amilyet mi kaptunk.

Ez a kapszula ennek a folyamatnak a dokumentumait tartalmazza.

Találhattok benne adatokat kertvárosunk kialakulásának és felépítésének történetéről, és Wekerle Sándorról, névadónkról is, aki a XIX. és a XX. század fordulóján az összefogásnak olyan lehetőségét mutatta meg, amely példaeértékű lehet minden ember számára, függetlenül attól, melyik korban él.

Olvaszatok el a mellékelt írásokat, nézzétek meg a képeket, s merítsetek belőle erőt!

Hinni akarjuk, hogy munkálkodásunk nem lesz „pusztában kiáltó szó csupán”, ahogyan ezt Kós Károly építész – központi terünk megálmodója – írta.

Ha ezt a levelet valamikor elolvassa valaki, és ezáltal csak egy kicsit is közelebb kerül a wekerleiek gondolatiségéhez, erőfeszítésünk, üzenetünk már megértel!

Ölelünk Benneteket!

Nyílik az égnek (Szászcsávási népdal)

Nyílik az égnek ragyogó sugára,
Oszlik fellegek sötétes homálya,
A vidám Föbusznak arany
koronája,
Tündöklük rajta, tündöklük rajta.

Engedje Isten, hogy e mai
napon,
Tölthess békével csendes, víg
órákat,
Íly szép napokat élhess sokakat,
E jót kívánjuk, szívből kívánjuk.
Minket a barátság erre
határozott,
E jót kívánjuk, szívből kívánjuk.

Elhangzott 2008. október
4-én a Wekerlei Életfa avatási
ünnepségén, miközben Nagy
Tamás elnök az üzenetet
tartalmazó kapszulát elhelyezte.

100 éves fogadalom

Én, X. Y. wekerlei polgár,
ezennel fogadalmat teszek.

Fogadom, hogy megbecsülöm
a Wekerle-telep épített
örökségét.

Vigyázok házaira, utcáira,
tereire, fáira.

Erőm szerint segítem az itt élő
lakóközösséget.

Azon leszek, hogy a telep
minden tárgyi és szellemi
értékét megőrizve és
továbbfejlesztve adjam
át az engem követő
korosztálynak.

Mindenütt a telep jó hírét
költöm.

Úgy legyen!

Eskü

A mikor több száz ember közösen mondta az eskü szövegét és közben együtt dobbant a szívünk, mindannyian egyszerre vettünk levegőt, eggyé váltunk: wekerleivé. Akkor és ott nem létezett kicsi, öreg, okos, beteg, szorgalmas vagy éppen lusta ember... ott akkor mindenki EMBERRÉ lett, igaz emberré, és ahol ennyi jószág, szeretet van jelen, ott megtörténik, amit mi is éreztünk: a közösség alkot-ta csoda!

Nehéz igazán a helyén kezelni és értékelni a dolgozat, hajlamosak vagyunk alá- vagy éppen fölébecsülni a bennünket ért eseményeket. Ezt az estét szerintem csak mint egy igazi értéket teremtő rendezvényt emlegethetjük...

Ezúton is szeretném kifejezni köszönetem és hála a szervezők felé, akik kitalálták és megvalósították álmaikat. Köszönöm magam, gyermekeim, családom nevében, és köszönöm a boribabatornás családok nevében is, akik közül a késő őszi idő ellenére is sokan eljöttek kisbabájukkal, hogy már egész fiatalon, a kezdetek kezdetétől itt lehessenek a wekerleiek gyűjében.

K. B.

Üzenet a 2108-ban Wekerlén élőknek

A kapszula tartalma

- Adathordozó (PenDrive) 1.
- Adathordozó (PenDrive) 2.
- Ünnepi kiadvány
- Centenárium hírlével
- Wekerle újság 2008. 1., 2., 3. szám
- A 100 éves Wekerle-telep ma
- A Magyar Örökség Díj
- Centenárium jelvény
- Kós-plakett
- A 100 éves Wekerle képeslap
- Stáb fotó
- Wekerlei önkéntesek

- A Wekerlei Életfa avatásánál elmondott fogadalom
- Üzenet 2108-ba
- A Wekerlei Életfa avatóbeszéde

Az adathordozók tartalma

- PenDrive 1.
- 1. A telep első 100 éve 1908–2008
 - 1.1. Wekerle-telep anno. Képek
 - 1.2. A Wekerle-telep története
 - 1.3. Írások wekerlei famíliákról és a köztünk élőkéről
 - 1.4. Utcaképek régen és 2008-ban
 - 1.5. Építészeti örökségünk
- 2. 100 éves a Wekerle, ahol értéket őriz az idő
 - A Magyar Örökség Díj oklevél
 - 2.0. Centenárium kiadvány
 - 2.1. A Wekerlei Társaskör Egyesület
 - 2.2. Centenárium évi 2008. Wekerle naptára
 - 2.3. Centenárium programok
 - 2.4. Wekerle 100 – Somogyvári Rudolf filmje

- 2.5. Wekerle 100 – Ráday Mihály filmje
- 2.6. Wekerle újság 2008
- 2.7. Sajtóanyagok 2008
- 2.8. Életképek
- 2.9. Intézmények, szolgáltatások

3. A Wekerlei Életfa

- 3.1. Így készült a Wekerlei Életfa
- 3.2. Wekerlei Életfa avatása, 2008. október 4.

4. Gyerekek a jövőről

- PenDrive 2.
- 2008. október 4-én, a Wekerlei Életfa felállításán és avatásán készült fényképek

A PenDrive-ot 2008-ban személyi számítógéppel (PC) lehetett megnyitni. A követelmények a megnyitáshoz: Pentium processzorral USB porttal rendelkező PC, Microsoft Windows (2000, XP, Vista) operációs rendszer. A szöveges dokumentum megnyitásához Microsoft Word, valamint a képek megnyitásához képnézegető szoftver (pl. ACDSee). A filmek lejátszásához Windows Media Player.

Körtánc

Érdekes. Máskor is voltunk már a gyerekekkel közös táncos rendezvényeken. Olyankor bizony elkélt a szülői biztatás: No, ne szégyelld, indulj, táncolj te is! Anya is megy...

Itt ezen az estén az eskü után oly természetességgel léptek a fiúk a táncosok alkotta kör felé, mint amikor hazaérkezik valaki. Nem kellett biztatás, noszogató, mindegy volt, ki kinek fogja a kezét. Az egészen apró kis mancsok éppúgy belecsúsztak a nagy férfimarkokba, mint a féltő anyai kezek közé, nem voltak idegenek a körben, akiktől esetleg tartanak az apróságok, ott, akkor mindenki bizalmat, biztonságot és szeretetet sugárzott. És ezt a gyerekek – akiknek még nagyon érzékenyek a kis jelzőberendezéseik, lelkiületük – nagyon érezték. Táncoltunk. Igazi örömtánc volt ez. Egy dolgot sajnáltam csak, tudtam, a csodák nem tartanak örökké, pedig ha tehettem volna, örömmel megállítottam volna az idő kerekét – ennél a pillanatnál. Ezt az örömtáncot küldöm a 100 év múlva itt élő utódainknak, s ha ezt ők is eljárák majd 100 év múlva az életfa körül, akkor azt hiszem, nincs mitől félnünk, a világ jó felé halad... velünk.

K. B.

Wekerle Wekerlén, avagy 1848–2008

1848. november 14. Móron világra jön egy kisgyermek, akinek már a Wekerle családnév nagy jövőt jósol, és aki a keresztségben apja után a Sándor nevet kapja.

2008. november 14. Egy kis küldöttség elindul Mór felé, hogy a város vezetőivel méltó módon ünnepeljék meg ennek a „korai zseninek” a születésnapját.

Ezt a kis wekerlei delegációt Mór polgármestere, Fenyves Péter úr és a Wekerle Sándor Egyesület elnöke, Trosztmér Károly úr fogadták. Nem sok idő maradt azonban az ismerkedésre, hisz odabent el is kezdődött az ünnepi műsor. A Himnusz meghallgatása után Bach G-dúr fuvalasonátájának II. tételét hallgathattuk meg zongorakísérettel. Ezt Wekerle Sándor két verse követte. Majd a tiszteletére íródott egyik induló csendült fel zongora-négykezes formájában. Bankkérdés és Vakáció. E két címmel írt ismeretlen szerző verseket, melyek elszavalása szintén a műsor keretét jelen-

tették. Ezekből ugyan rímesen és egy kicsit gunyorosan, de – ahogy ezt az egyik rigmus is megemlíti – a „nagy bajszatlan” Wekerle Sándor több alakja is kirajzolódott. Végül egy másik Wekerle-indulót is megismerhettünk Balogh Károly tollából, fuvola és zongora kíséretében.

Fenyves Péter megnyitóbeszédében dicsőn méltatta a 160 éve született államférfit és „finánczsenit”. „Minden emlékezés addig élő, addig valódi, amíg annak üzenete van, és tanulsággal szolgál a jövő számára” – emelte ki szavaiban Mór polgármestere. Majd ezzel szorososan, Wekerle egyik gondolatát idézte fel: „Aki későn vagy egyáltalán semmit sem tesz, az veszélyezteti ennek a nemzetnek a múltját. De aki kellő időben és okszerűen kezdi a korszerű ideák megvalósítását, az a régi hagyományok, erkölcsök és egyéb kincsek megóvása mellett új kincseket hoz és biztosít a hazának.” És – ahogy a polgármester szavaiból is kitűnt – Mór városa ennek a két gondolatnak megpróbál méltón eleget tenni. Azáltal, hogy ápolják Wekerle Sándor nevét, emlékét, szellemiségét. Hisz „tevékenysége, életútja, cselekedetei ma is példaértékűek, tiszteletet érdemelnek” – zárta le beszédét.

És hogy Wekerle életútja nemcsak megbecsült, hanem gazdag is, arról dr. Erdős Ferenc, a Fejér Megyei Levéltár igazgatója tartott egy rövid előadást. Beszámolójában olyan részletekre is kitért, amit talán nem sokan ismernek a háromszoros miniszterelnök életéből.

Így például arra, hogy Wekerle számos tisztsége mellett rövid ideig – 2 hétig –

Horvát-Szlavón-Dalmát tárca nélküli miniszter is volt. Vagy arra, hogy még életében olyan megtiszteltetés érte, hogy 1894-ben Szépliget község a belügyminiszter engedélyével felvette a Wekerlefalva elnevezést. A történethez hozzátartozik, hogy egy bizonyos Trianon után egy bizonyos Szerb-Horvát-Szlóven Királyság azonnal eltörölte az az idő tájt már nagyközség megnevezését, és egy számunkra idegen nevet adott neki. De mindez nem von le abból semmit, hogy Wekerle Sándor Európa egyik legdinamikusabban fejlődő országává emelte a az akkoriban még nem egyedüli Magyarországot.

A következő előadást Nagy Tamás, Társaskörünk elnöke tartotta. A diavetítéssel egybekötött beszámoló – ahogy Tamás is említette – egy gigaprojekt megvalósításáról és életben tartásáról szólt. Múltjáról és jelenéről. Egy olyan gigaprojektről, amire mi, a benne élők büszkék vagyunk, és büszkén hangoztatjuk hozzá tartozásunkat. Egy olyan gigaprojektről, amit nagyon régóta, „nem hivatalosan” mindenki csak úgy emleget: a Wekerle-telep.

Az előadások és a Szózat meghallgatása után a következő állomásunk a szülőház felkeresése volt, melyen az összegyűlték az emlékezés virágait helyezték el. Az épületben ma már a város egyik óvodája működik. Ezután azonban nem sok időnk maradt, így hamarosan újra úton voltunk vissza, Budapest felé. És a busz meg sem állt a Fiumei úti sírkertig. Itt nem akartunk sok időt tölteni, hisz nem Wekerle halála volt ezen a napon. Pont ellenkezőleg. De ha már ennyien összejöttünk, hogy 160. születésnapját megünnepeljük, így leróttuk kegyeletünket sírja felett is.

Igazából a nap csúcspontja – amit később persze a színházi est teljesen felül-

Tisztelt Elnök úr!

Mint a 160 éves Wekerle Sándor egyik dédunokája, családommal együtt szeretném megköszönni Önnek és a Társaskör tagjainak azt a ragyogó szervezői munkát, amellyel dédapánk születésnapját és Wekerle Kertváros 100 éves fennállását megünnepelték.

Köszönünk szőljon mindenekelőtt a telep parkjában felállított szobor gondolatának megvalósításáért és a szoboravatás méltó megemlékezéséért.

Külön méltatást érdemel az esti színházi előadás, amelyben sikerült összehozni a wekerlei nagy közösség két sarokpontjának, a két egyház kórusának és a régi Magyarország, igaz magyarnak megőrzött részeitől meghívott együtteseknek előadását. A jó ég tudja, mikor hallottunk ennyi MAGYAR éneket, verset és élveztünk magyar zenére magyar táncot, amit a színházat megtöltő wekerlei közönség zúgó tapsa is oly lelkesen fogadott. Még kifelé menet is dúdolták: A HAZA NEM ELADÓ. EZÜSTPÉNZRE NEM VÁLTHATÓ.

Sok köszönet jár Önöknek mindezekért!

Tisztelettel
Szalay-Marzsóné Csáky-P. Georgina
Szalay-Marzsó Aladár

Budapest 2008. nov. 16-án

tott, nem minden tetszett neki. Ennek lett egyik következménye az itt felépített téglagyár is.” Végül hozzátette: „Ez a műve, a telep, maradandó érték.” Ezután a szavakat a dallamok váltották fel újra: az Erkel Kórus Kodály Nagypalotai köszöntőjét adta elő. Majd következett az, amire talán mindenki igazán várt: Gajda Péter és Balogh Pál fővárosi képviselő leplezte le Péterfy László alkotását, a telep „atyjának” szobrát. Nagy Tamás szavaival élve: Isten hozott nálunk! Így a téren mostantól Kós Károly mellett már TE is óvodázt az értéket, melyet semmi nem tudott rozsdává marni. Még az idő sem.

Zárszóként pedig hadd álljon itt utolsó két sora az avatáson is felhangzott versnek, Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban című költeményének: „Köszönjük élet! áldomásidat / Ez jó multság, férfi munka volt!” Szép munka volt, Wekerle! Köszönjük!

Lechner Gábor

múlt – csak ezután következett. Délután három órakor a Kós Károly téren egy másik esemény kezdődött, ami szintén kapcsolódott a nap történéseihez. Ez Wekerle Sándor első köztéri szobrának felavatása volt. A műsort az Erkel iskola kórusa vezette fel egy népdalfeldolgozás elnevelésével. A következő percekben Nagy Tamás néhány szót ejtett a nap eddigi és elkövetkezendő programjairól. Gajda Péter, Kispeszt polgármestere beszédében Wekerle és a telep hű kapcsolatára is kitért. Wekerle Sándor „saját ügyének tekintette egy korsze-

rű, a nemzeti hagyományokat őrző és önálló városrész létrehozását” – mondta a kerület vezetője. Ennek köszönhetően is a telep „a kertvárosépítés európai szinten is kiemelkedő példájává vált” – fűzte hozzá. És hogy a telep megálmodója mennyire szívügyének tekintette „gyermeke” születését, arról dédunokája beszélt. „Személyi titkára jegyezte fel, hogy (Wekerle) bekergette a Pénzügyminisztérium fogadótermébe a telepre ajánlott különféle ajtókat, téglákat, ablakokat miniszterelnöki minőségellenőrzés és válogatás céljából. És amit lá-

W100 ünnepi műsor

Pesti Magyar Színház, 2008. november 14. 19 óra

A „Wekerle” című ünnepi műsor a Wekerle Centenáriumi csúcspogramja volt. A Pesti Magyar Színházban megrendezendő esemény témája a hazaszeretet; kötődés a szülőföldhöz, a lakóhelyhez. Arról szólt, hogy bárhol élünk is mi magyarok a világban, felelősek vagyunk egymásért (Szabó Dezső), egy nyelven beszélünk és ragaszkodunk szülőföldünkhöz. A Wekerle-telep centenáriuma lehetőséget adott rangos külhoni magyar művészek fővárosi bemutatkozására.

A műsor szerkesztői: Jakab Csaba színész-rendező és Romhányi András népművelő. Rendező: Balogh Bodor Attila

I. rész

Weiner: Divertimento (Százéves Magyar Szimfonikus Zenekar)

Somogyvári Rudolf filmetűdje a Wekerléről

Konferansz (Auksz Éva és Jakab Csaba)

Köszöntő (Nagy Tamás)

Kisgéczi Bence (Wekerle Sándor: Pipámhoz)

Konferansz (Auksz Éva és Jakab Csaba)

A Sziporka gyermek-néptáncegyüttes műsora

A Ghymes-együttes műsora

II. rész

Beethoven: Örömmóda (Százéves Magyar Szimfonikus Zenekar

+ Szent József Kórus)

Konferansz (Auksz Éva és Jakab Csaba)

Wekerle-telepi Szent József Kórus műsora

A Wekerle-induló (Százéves Magyar Szimfonikus Zenekar + Szent József Kórus)

Konferansz (Auksz Éva és Jakab Csaba)

Szülőföld, Levél,

Mert a haza (Credo-együttes)

Konferansz (Auksz Éva és Jakab Csaba)

István, a király/részletek (Pászto-Rock Társulat)

Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes

Himnusz (Százéves Magyar Szimfonikus Zenekar

+ Szent József Kórus + szereplők)

Kötelesség- és felelősségvállalás száz évre – száz év tanulsága alapján

A 100 éves Wekerle-telep ünnepe alkalmából rendezett nemzetközi építészeti konferencia záródokumentumot tett közzé. A konferencián részt vett építészek alkották azzal a céllal, hogy felhívják a figyelmet ennek a rendkívüli városépítészeti együttesnek az értékeire.

Kiket szólít meg ez a nyilatkozat? Előszörban Wekerle (újra) egyre jobban közösséggé formálódó lakosságát, hiszen ők az érték őrzői. Ők bővítik házaikat, ők gondozzák a környezetet, az itt élők maguk építik társadalmukat. Látni kell, hogy a hely ma is alkalmas arra, hogy megfelelő építészeti eszközökkel úgy feleljen meg az újabb korok elvárásainak, hogy az eredeti értékeit sértetlenül megőrizi. Igazán szemléletes a centenáriumi év választott jelmondata – „Ahol értéket őriz az idő.”

Arról is szól a dokumentum – és aláíróinak kézjegye kötelezettségvállalást is jelent –, hogy ne csak az itt élők feladata legyen az értéktörzés, ehhez minden külső segítséget is biztosítani kell. A Wekerle párját ritkító építészeti mo-

dell volt, saját társadalma alakult, mára határain belül külön világ formálódott. A kertváros-építészet egyik legteljesebb példája ma is élő valóság, szüksége van arra a külső segítségre, ami az értéktörzést, a közösségépítést és az egyén kibontakozását segíti. A nyilatkozat tehát nem arról szól, hogy hogyan védjük meg a spalettákat, hogy hogyan építsünk illeszkedő tetőablakot. Ezt, reméljük, előbb-utóbb a terület lakói is érzik majd, és fontosnak is fogják tartani megőrzésüket.

A közösség, az építészeti együttes és környezetének új szemléletű védelmére hívja fel a dokumentum a figyelmet. Az elmúlt száz év bebizonyította, hogy a kertváros rendkívüli lehetőséget nyújtott az egyén, a család, a közösség számára. Az ember nem változott, csak a világa alakult át, környezetéhez való kapcsolata megváltozott. Ezért fontos az egységes szemléletű védelem, hogy ami a wekerlei társadalom számára érték volt, az fennmaradjon, és új lehetőségekkel gazdagodjon. Az országos érték védelme országos összefogást is kí-

ván. A Wekerle a wekerleieké, de nem maradhatnak magukra, támogatásuk közös magyar érdek. Az országos, fővárosi és városi vezetők és szaktárcák felelőseinek fontos feladata ehhez minden lehetőséget megadni.

A világ kertváros-építészetében elfoglalt fontos helyét nekünk kell megmutatni, a mi kötelességünk felhívni jelentőségére a nagyvilág figyelmét. Megkívánt új szemléletű védelme mintául szolgálhat a hasonló indíttatású egységes városi együttesek és azok társadalmának és kultúrájának megőrzéséhez.

Gajda Péter polgármester úr ugyanolyan lelkesedéssel és felelősségtudattal írta alá a záródokumentumot, mint amilyen elkötelezettséget éreztek a megfogalmazáskor a konferencia résztvevői. Feladat és kötelesség. Erről szól a dokumentum, ehhez lehet csatlakozni – de lehetőséget is megfogalmaz, amivel viszont csak a helyiek élhetnek –, és a Wekerle jövője érdekében kell is, hogy éljenek.

Nagy Gergely

Akik a zárónyilatkozatot aláírták:

Gajda Péter Kíspeszt polgármestere
Nagy Tamás WTE elnöke

Nagy Gergely műemlékvédelmi
szakmérnök, ICOMOS Magyar
Nemzeti Bizottság elnöke

Beleznay Éva fővárosi mb. főépítész
Gyulai István kerületi főépítész
Dr. Fejérdy Tamás KÖH
elnökhelyettes

Prof. David Lock
Dr. Mervyn Miller
Jónas Stephane
Christoph Machat várostervezők
Rocco Turi szociológus

Lamperth Rózsa műemlékvédelmi
szakmérnök, KÖH tanácsadó

Burits Oktávián építész, MÉK kerületi
delegáltja

Hadik András művészettörténész
Nagyné Kern Erzsébet OMFB
munkatársa

Koppány Eteléné Kíspeszt Városvédő
Egyesület vez.

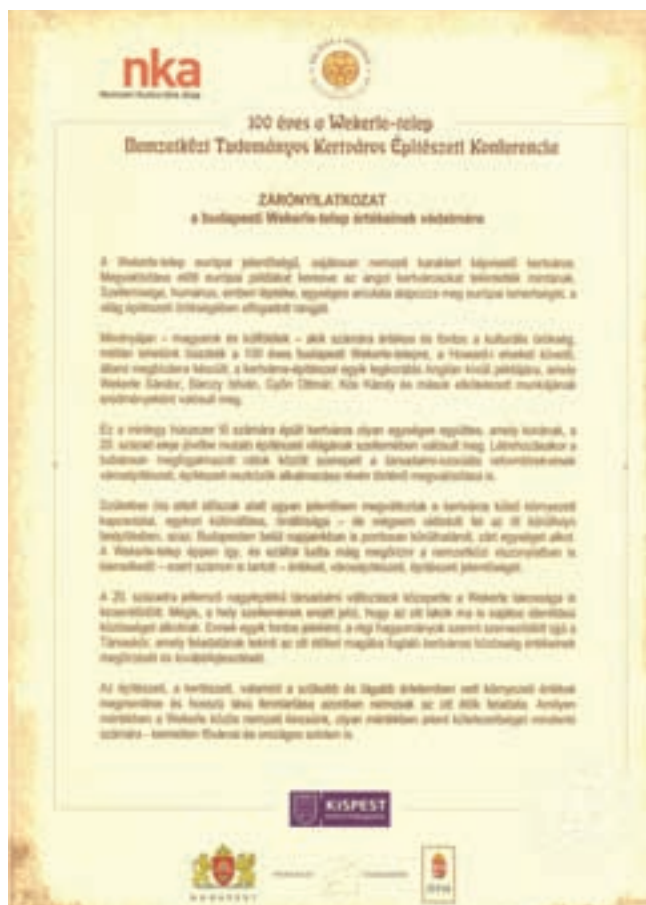
Vinczek György alpolgármester
Prof. Dr. Rosivall László orvos,
egyetemi tanár, WTE alelnöke
Romhányi András népművelő
Cserny Sándor képviselő

Arnóth Ádám
Altdorfer Csaba
Déri Róbert
Gyertyános Zoltán
Klavinczay Péter
Marosi Mária
Márton István

Pap Gábor
Tóth Tibor építészek
Hertelendyné Bozó Mária statikus

Béres Ferenc
Fazekas Csaba
Hayde Tibor
Holics Tamás
Molnárné Port Irén
Molnár László
Nagy Attila
Somló Judit „wekerlei” építészek

Jelen felhíváshoz várjuk a lakosság csatlakozását. Kérjük, támogassák Önök is aláírásukkal szándékainkat! WEKERLE, ahol értéket őriz az idő! (aláírásgyűjtés a Wekerlei Társaskör Egyesület irodájában)

Wekerlei Társaskör Egyesület

Téli eseménynaptár

December 1-jétől Adventi Gondolatnaptár
Advent idején, a WTE irodájának ablakában (Kós Károly tér 10.) 24 kicsi ablak nyílik ki egymás után, felfedve a bele rejtett idézeteket. Sétáljanak arra, és vigyék haza magukkal ezeket a gondolatokat!

December 17-ig Karácsonyi adománygyűjtés
Folyamatosan gyűjtjük adományait a WTE irodájában (Kós Károly tér 10.)
Nyitvatartási idő: H-Cs 9-12 és 15-18 óráig P: 9-12 óráig
Tavalyi tapasztalataink szerint a rászorultaknak leginkább tartós élelmiszerre (kristálycukor, rizs, liszt, olaj, keksz, tea, kakaó, száraztejszta, tartós tej, konzerv, csokoládé, szaloncukor, citromlé stb.) van szükségük.
Együtt érző segítségüket köszönjük!

December 20-án A Wekerlei Karácsonyfa díszítése
16 óra körül a Kós Károly téren
Hagyományosan megterített karácsonyi asztallal várjuk, a közös fadíszítésre. A forró teát mi adjuk. Ha teheti, kérjük Ön is járuljon hozzá a karácsonyi asztalterítékéhez egy tányér süteménnyel! Hozzon magával csillagszórót és egy saját készítésű, nagyméretű dísz!

Előzetes
2009. február 28. Téltemetés és tavaszköszöntés a Kós Károly téren

Köszönjük a wekerlei önkéntesek és a Magyar Kollégium segítségét.

Dr. Rosivall László

Ha Wekerle újságot olvas, tovább él

A legújabb tudományos eredmények azt bizonyítják, hogy az emberi kapcsolatok, kötődések, lakóhelyi információk, együttműködések, az úgynevezett bizalmi tőke alapvetően hozzájárulnak az adott társadalmi körülmények között elérhető jobb, várható életminőséghez és hosszabb élettartamhoz. Telepünk centenáriumi éve bizonyította, hogy a mai nagyvárosokhoz képest a wekerlei összetartozás, együttműködés, közösségi aktivitás kiemelkedően jó és hatékony, tükrözve az e téren megmutatkozó haladó hagyományokat. Őszintén remélem, hogy a centenáriumi éve alatt meg-

erősödött „wekerlei életérzés” hozzájárul majd a telep építészeti hagyományainak és közösségének továbbfejlesztéséhez, méltó folytatásához. Mindez elképzelhetetlen lenne a telepesek folyamatos és részletekbe menő tájékoztatása nélkül. Ezt a tájékoztatást a kábel-tv, a wekerlei honlap, de kiemelkedő módon a Wekerle újság biztosítja. A Wekerle újság évente négyszer, mintegy 5000 példányban, darabonként 180 Ft-os önköltségi áron jelenik meg önkéntesek terjesztésével.

Az elmúlt közgyűlésen a WTE vezetősége azt a feladatot kapta, hogy oldja meg az újsággal kapcsolatos gondokat: azaz ne kerüljön a társaságnak túl sok pénzbe, de minden emberhez minél frissebb és részletesebb információ jusson el, ráadásul rendszeresen. A vezetőség ezt az első pillanatra hálátlannak tűnő feladatot rám ruházta. Ezért írásban és szóban kértem a Wekerle újság olvasóit és a vezetőség tagjait, hogy mondják el véleményüket az újság terjedelmével, tartalmával, terjesztésével, példányszámával stb. kapcsolatban. A kapott kisszámú javaslat az alábbiakban foglalható össze:

- legyen továbbra is ingyenes, ne legyen ingyenes
- kerüljön kihordásra, ne kerüljön kihordásra, csak egy-két szóróhelyen legyen hozzáférhető
- csak az kapjon újságot, aki elolvassa, és nem a szemébe dobja, és ezt kérdőívekkel mérjük fel
- nem jó a kérdőíves felmérés, mert az emberek lusták, és még akinek szüksége is van rá, az sem fogja a kérdőívet visszajuttatni
- legyen kevesebb példányszám, azaz a nyári példányt ne adjuk ki, mások viszont ragaszkodnak a négy számhoz
- legyen interneten letölthető újság, sőt csak interneten letölthető újság legyen
- próbáljunk pályázatokat írni, nyerni
- változtassuk a lap szerkezetét, minőségét, több aktualitás és közösséget érdeklő íromány jelenjék meg
- csak a WTE-tagok kapjanak újságot, de WTE-tagok kevesen vannak, alig több mint 300, ezért ezzel elveszne a tömegtájékoztatási cél, tehát Wekerle-telep valamennyi családja lépjen be a WTE-be
- ne kérjünk az újságért pénzt, de kérjük az újságolvasókat, hogy rendszeresen adományozzanak az újság szerkesztésére minimum 500-1000 Ft-ot évente

A fenti felsorolásból nyilvánvaló, hogy mindenki számára megfelelő megoldás, azaz legyen szép is, jó is, mindenkinek és ingyen, nem elképzelhető. Ezért a vezetőség úgy határozott, hogy a következő fél évben felméri, számíthat-e az olvasók adományaira, érdeklődésére, segítségére, és ezáltal fenntarthatja-e a wekerlei összetartozás és hírforrás egyik legfontosabb eszközét ingyenes, mindenki számára hozzáférhető formában.

Javasolom, illetve kérem, hogy olvassák továbbra is az újságot, adományozzanak rendszeresen, hogy mint Wekerle-telepi közösségi embereknek jó életminőségük és hosszú életük legyen.

Dr. Rosivall László

Miért jó cserkésznek lenni?

A z ideai nagytábor után csapatunk néhány 14–20 év közötti cserkésze elhatározta, hogy másoknak is megmutatják mi a és jó abban, amit csinálunk. Bevezetésként két kislány három wekerlei iskolában bement minden II., III. és IV. osztályba meghívni a tanárokat és gyerekeket az október 24-i nyílt napra a Kós Károly térre. Plakátokat is tettünk ki az iskolákban és a Wekerle Társaskör ablakába.

A több tucat érdeklődő reményeink szerint nem bánta meg, hogy meglátogatta a téren felállított öt sátrunkat, és kipróbálta egy-egy játékos, sportos vagy kézműves programunkat, illetve korban hozzájuk közel állóktól hallott a cserkészélményekről.

A toborzó program egy nagy közös játékkal zárult. November elsejére egy kirándulásra hívtuk a szülőket és a gyerekeket, majd november 5-től kezdődően minden szerdán hatra a Kós Károly tér 11. szám alatti udvari épületben levő cserkészotthonunkba.

A címben feltett kérdésre az én válaszom: megtanulok a természetben és a világban úgy élni, hogy ahol lehet, megoldjam a felmerülő problémákat, segíthetek másokon, és egy olyan csapathoz tartozom, akikre a világon bárhol legyek, számíthatok minden önzés és haszonlesés nélkül.

Elérhetőségeink: Szakács Gusztáv csapatparancsnok 93. sz. Erő Cserkészcsapat. Tel./fax: 266-2273, tel.: 06 (20) 941-1181, e-mail: cserkeszpark@freemail.hu

Sz. G.

Társasházak, lakás- és háztulajdonos magánszemélyek figyelmébe

- Lakások, házak felújításához – a pénzügyi válság ellenére – még mindig lehetőség van állami támogatás igénybevétele.
- A 30%-os állami támogatás havi rendszeres önerő befizetése mellett kérhető. A megtakarított összeg 1–4 év után használható fel.
- A támogatást nem kell visszafizetni, de igénybevétele utólagos elszámolási kötelezettséggel jár.
- Nagyobb összegű felújítási igény esetén lehetőség van támogatott forinthatel felvételére is, mindössze 3,9%-os kamattal! (A támogatás és hitelkamat a jelenleg érvényben lévő törvényi szabályozás fennállásáig garantált.)

Felvilágosítás telefonon: Nágay Márta, 357-4225.
Személyesen a WTE irodában (Kós Károly tér 10., T.: 280-0114) minden hónap 1. és 3. csütörtökön 17–18 óra között.

Budapestért díj

A Wekerlei Társaskör Egyesületet a Fővárosi Közgyűlés Budapestért díjjal tüntette ki. A díjat 2008. november 17-én, a közgyűlés ünnepi ülésén Demszky Gábor főpolgármester adta át Nagy Tamásnak, a Társaskör elnökének. Az elnök az átvételkor köszönetét hangsúlyozta valamennyi korábbi és jelen egyesületi tagnak. Külön megemlítette néhai dr. Kóczán Lászlót, aki az egyesület 25 évvel ezelőtti újraindítását kezdeményezte és harcolta ki.

Új közterek a Wekerlén

A Fővárosi Közgyűlés – 1521/2008. (IX. 25.) számú határozatában a XIX. kerület, Pannónia út–Corvin krt.–Petúr utca által határolt névtelen közterületet

Győri Ottmár térnek,

– 1522/2008. (IX. 25.) számú határozatában a Hungária út–Gutenberg krt.–Kapisztrán utca által határolt zöldterületet pedig

Bárczy István térnek

nevezte el.

Át lehet venni az emléktáblákat!

Értésítjük a háztulajdonosokat, akik a Wekerle Étteremben nyitva tartó Kírajzolódás című építészkiállítás emléktáblát rendeltek házuk tervezőjének nevével, szíveskedjenek a WTE irodájában átvenni.

Az emléktáblákat folyamatosan lehet továbbra is rendelni 3500 Ft-os áron a kiállítás, illetve a WTE irodájában.

Helyesbítés

A Wekerle újság előző számából kimaradtak a Kós Károly Iskola tavaly 1. a. osztályos kitűnő tanulói. Elnézést kérünk a hibáért, a listát most közöljük.

Kitűnő tanulók voltak a 2007-2008-as tanévben a Kós Károly Iskola 1. a. osztályában a következő diákok:

Bebesi Márton
Dániel Márk
Girus Kinga
Kiss Bence
Márton Dénes
Várad Eszter

Meghívó

December 16-án 14 órakor koszorúzást és ünnepi műsort tartunk a Kós Károly téren, a szobornál, amelyen az iskola diákjai működnek közre. 15 órakor ünnepélyes könyvbemutató a Wekerle Étteremben.

Mindenkit szeretettel várunk!

Kós Károly Iskola

FIGYELEM!

A rendelési idők

2008. december 1-től

az alábbiak szerint változnak:

Felnőtt háziorvosi rendelő–Madách u. 5/a.

1 szoba	2 szoba	3 szoba	4 szoba	5 szoba	6 szoba
Dr Karai Gábor	Dr Mihály Mária	Dr Laky János	Dr Miskolczi Zsuzsanna	Dr Csibi Erzsébet	Dr Galló Beáta
☎ 280-3847	☎ 280-3791	☎ 282-9719	☎ 378-2942	☎ 377-6242	☎ 280-1825
Rendel: H: 15–19 K: 8–12 Sz: 15–19 Cs: 8–12 P: változó de.: 8–11 du.: 15–18	Rendel: H: 8–12 K: 15–19 K: 8–12 K: 15–18 P: változó de.: 8–11 du.: 15–18	Rendel: H: 15–19 K: 9–13 K: 15–19 K: 9–13 P: változó de.: 8–11 du.: 15–18	Rendel: H: 8–12 K: 15–19 K: 8–12 K: 15–19 P: változó de.: 8–11 du.: 15–18	Rendel: H: 15–19 K: 8–12 K: 15–19 K: 8–12 P: változó de.: 8–11 du.: 15–18	Rendel: H: 8–12 K: 16–19 K: 8–12 K: 16–19 P: változó de.: 8–11 du.: 15–18

0h–24h ügyelet: XIX. Petőfi u. 49. ☎ 282-9692

Kedden és csütörtökön 7-től 10-ig újra működik a labor!

Köszönetnyilvánítás

A Wekerlei Társaskör Egyesület külön köszönetét szeretné kifejezni a Wekerlei Életfa felállításánál nyújtott önfeláldozó segítségükért:

Ivancsics Lászlónak, aki az életfa megvalósításának műszaki felügyeletét biztosította több hónapon keresztül,

Geönczeöl Gergelynek nagylelkű felajánlásáért, amely a felállítás során szükséges technikai eszközöket biztosította térítésmentesen,

Fazekas Csaba építésznek, az építési engedélyezési eljárásban nyújtott segítségért,

Nagy Kálmán és műhelyének, **Várad Balázsnak**, **Telek Ernőnek**,

Fejes Andrásnak, **Szögi Szabolcsnak** a szállításért és a felállításnál való segítségükért,

Bartók László asztalosmesternek és műhelyének, az igen magas színvonalú kivitelezésért,

Nagy Balázsnak és **Gonda Mihálynak** az életfa faanyagvédelméért,

Kemikál Zrt.-nek, akik a faanyagvédelemhez szükséges festéket térítésmentesen biztosították,

Kisvakond Bt.-nek a gypsőnyegért,

Kispesti Önkormányzat Zöldprogram Iroda munkatársainak

A képregény varázslója

Zórád Ernő képregényrajzoló, festő, grafikus, illusztrátor, karikaturista, a „Precíz Bohém”.

Saját elmondása szerint a képregény műfaját eleinte utálta és lenézte, kényszerűségből kezdett vele foglalkozni. Mégis miután felismerte, hogy a „képregény az alkalmazott grafika lehető legnehezebb műfaja”, annak talán legelismertebb és legnagyobb hatású hazai képviselőjévé vált. Nagy szerepe volt a művészi értékű képregény kialakításában.

Első képregénye, a Karl May regényéből készült Winnetou 1957-ben jelent meg.

Rendkívüli grafikai tudása mellé széles körű műveltség párosult, ennek köszönhetően mindig hitelesen tudott megrajzolni letűnt korokat, a történelmi személyeket és helyszíneket igyekezett a legapróbb

részletekig hűen visszaadni. Olyan művész volt, aki nem leereszkedett a lenézett műfajhoz, hanem a képregényt emelte művészi színvonalra. Zórád nem csak a képregényben alkotott maradandót, 1952-től számos diafilmet készített, magazinokat, könyveket illusztrált. Eredeti hivatásának, a festészetnek sosem fordított hátat, akvarelljeiből többször nyílt kiállítás itthon és külföldön egyaránt. Legismertebb és talán legszebb képsorozata az 1930-as években lebontott bohém Tabánt örökölte meg. Zórád Ernő 2000-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét kapta, az I. kerületi önkormányzat a „Budavár Díszpolgára” címet adományozta neki.

A Zórád Ernő emlékkiállítás a Kós Károly tér 13. szám alatti K.ing Galériában volt megtekinthető.

Önkéntesek

2008 a centenárium éve. Csoda, ahogy megmozdult a telep. Pedig nincs titok! Egyrészt van a centenárium hangulata, másrészt a sok rendezvény. A wekerleiek kijönnek a térre, elmennek egy kiállítás megnyitójára, egy hangversenyre, érdeklődnek a Filmklub és Pódium rendezvényei iránt. Felszabadultan sétálnak egyet az István, a király előadása után.

Ez az év a telep ünnepe.

Az események, rendezvények mögött emberek állnak. Sok-sok önkéntes. Van, aki a reklámmal foglalkozik; van, aki plakátot készít; van, aki rendezvényt készít elő, szervez, újságot hord vagy sátrat épít. Közösséget épít. Sokan vannak, akik azért tesznek valamit, mert így érzik jól magukat, meg hát hisznek abban, hogy munkájuk hozzájárul a wekerlei közösség formálásához, hogy munkájuk által több lesz, jobb lesz a telep.

A Wekerle ünnepe, az önkéntesek ünnepe.

Gondoljuk csak meg, ki az a bolond, aki a mai világban ingyen dolgozik másokért, aki úgy használja saját autóját, mobiltelefonját, hogy tudja, annak költségeit nem téríti meg senki.

Mitől van ez az önzetlenség ezekben az emberekben?

Élhetőbb világot szeretnének maguk körül. Ezért dolgoznak éjszakába nyúlva, hallgatják meg a – sokszor jogtalan – kritikát és kezdik a következő napot még nagyobb lendülettel.

Bennük dobog a Wekerle szíve.

Ezek az emberek hisznek az összefogás erejében. Abban, hogy dacolni lehet az idővel. Hiszik, egy közösség tagjaként elérhetik azt, hogy nem a politika határozza meg minden percüket, hogy a lehetőségeiket nem a bankok mutatják meg, hogy ízlésüket nem a tv-csatornák formálják, hogy nem stylistok mondják meg nekik, mi a trendi.

A wekerlei önkéntesek ünnepe a szabad polgár magára találásának példája.

Kik ezek az emberek? Olyanok, akik – a jobb jövő reményében – a szolgálatot alázattal végzik. Olyanok, mint bárki, aki Wekerlén él. Családanyák, családapák, akik gyermekeik és házastársuk mellett állnak helyt a közösségben. Fiatalok, akik iskola vagy munka után, szórakozás helyett választják ezt a tevékenységet, középkorúak, nyugdíjasok, akik a napi munka után belesznek valamit a közösbe. Mindenki lehet önkéntes! Csak egy kis lépést kell megtenni! Elhatározni, én is tenni akarok valamit! Ennyi. És az önkéntes munka örvénye máris magába szívja az illetőt. S egy csodálatos világ nyílik ki előtte.

A kívülálló mindezt nem hiszi el, gyanakszik, hol van ebben a „biznisz”? Valamiért csak csinálják! Wekerlei önkéntesek csapata, maga az anakronizmus. Ezek az emberek kiléptek az időből. Magukkal hozták az elődök – mások által korszerűtlennek mondott – értékeit, hogy azokat átmentsék a jelenbe. Nagy László gondolatával élve, hogy azokat fogaikban tartva átvigyük a túlsó partra...

Új világot, szebb jövőt építenek, a mai kor ellenében.

A Wekerle Centenárium az önkéntesek dicsősége.

Wekerle, ahol értéket őriz az idő.

Adományokat várunk

Közeleg a szeretet ünnepe. Mindannyian várjuk a karácsony hangulatát, az ajándékozás örömeit. De eszünkbe jut-e, hogy élnek környezetünkben idős, beteg, kiszolgáltatott emberek, akik az év legszebb ünnepén magányosak, és nélkülözni kénytelenek? Szerezzünk örömet azzal, hogy megajándékozunk őket! A múlt évben 70 ajándékcsoportot készítettünk össze az önök segítségével. Tapasztalataink szerint a rászorultaknak leginkább tartós élelmiszerre (kristálycukor, rizs, liszt, olaj, keksz, száraztészta, tea, kakaó, tartós tej, konzerv, csokoládé, szaloncukor, citromlé) van szükségük. Kérjük, ha tehetik, segítsenek idén is! Felajánlásait várjuk! Az adományokat december 17-ig gyűjtjük a WTE irodájában, a nyitvatartási időben (h.–cs.: 9–12 és 15–18 óráig, p.: 9–12 óráig).

Az ajándékokat az Őszikék klub tagjai csomagolják össze, és a wekerlei önkéntesek hordják ki a rászorultaknak. Ha szívesen segítene a munkában, kérjük, jelentkezzen a 280-0114-es telefonszámon!

Együtt érző segítségüket köszönjük.

Wekerlei Társaskör Egyesület

A színes középiskola

A Kispesti Deák Ferenc Gimnázium, másképpen a KDFG, a Wekerle-telep szívében helyezkedik el. A múlt rendszert idéző, megkoptt kis épület még mindig fiatalos külsővel várja az érkező diákokat.

Az épület esztétikai problémáját ellensúlyozza a platánfák árnyainak festői tánc. Tavasszal és ősszel részt vehetünk ebben a csodás hangulatban.

Már a kapuban egy óriás graffiti köszönti a látogatókat, melyet a diákok és tanárok közös erőfeszítéssel alkottak. A falak ugyan helyenként mutatják az idő vasfogának munkáját, de a diákok kedvét ez sem szegheti. Az iskola mögött a tanulók kikapcsolódhatnak a focipályán, kosárpályán, illetve a hatalmas füvezett területen akár romantikus sétákat is tehetnek.

Az iskola igazi varázsát azonban a családias hangulat adja, mely hosszú évek alatt alakult ki az épület halljában. Ez a hely ad színteret a fiatalok komoly társadalmi életének. Itt még nem volt olyan, legyen szó politikáról vagy akár közéletéről, ami ne került volna górcső alá.

Az általában unalmasnak tűnő tanítási éveket programok széles skálája színesíti.

A nyár sem múlhat el a táborok nélkül. Három tábor indul az iskola szervezésében. Goda Zsuzsa által szervezett alkotótábor, Jankech Violetta, Varga Renáta, Varga Péter kíséretében a régészeti tábor, illetve Szabóné Gábor Anikó, Sass Klára,

Felméry Klára által szervezett nyelvi tábor, mely szórakozási lehetőséget nyújt a diákoknak nyáron. A nyarat követő őszi, mely az iskola kezdetét jelenti, minden diák számára nehézkes időszak. Ennek a periódusnak a könnyed átvészelését segítik a Deák-napok. Ezt két részre bonthatjuk. Az első napon csibeavatás, melyben a csibék igazi KDFG-s diákokká válnak, majd a második napon a csibebál kerül megrendezésre. A csibebálon a kicsik ünnepélyes keretek között tesznek esküt, hogy az iskolájuk szabályait felelősségtudóan betartják. Ezen napok alatt az iskolában diákhatalom uralkodik. A megelőző héten a diákigazgatói posztra jelentkezők kampányhirdetése lelik el az iskola falait, majd még a Deák-napok első napján a győztes kerül trónra és irányítja egy napig az iskolát. Ez magába foglalja a felelősségmentességet, diákok által tartott órákat, ill. mindent, ami az igazgató úr/hölgy fantáziájában megszületik.

A Deák-napok után, november 20-án a tanulók átélhetik a reneszánsz kor szépségeit, csodáit. Számos vetélkedőben vehetnek részt, mely lehetőséget ad képességeik felszínre hozatalára. Íjászat, kötélhúzás, festészet, mesemondás, illetve meg-

jelenik Mátyás király az igazságos, ki koldusgúnyába öltözve járja az iskola folyosóit, felügyelve népének tevékenységeit. Ezen a napon a tanulás szórakoztató programként jelenik meg.

A 2008-as évet a már megszokott Mikulás-túra zárja. Ez a program lehetőséget nyújt a testi, lelki megtisztulásra egy hosszú gyalogút alatt. Minden évben egy kalandos út (Moszkva tértől egészen a Budai-hegyekig) vezet el a Mikulás rejtekéhez. A diákok eddig minden évben este indultak el megkeresni, így átadhatták magukat a félhomály romantikus fátylának. A túra alatt számos szerelem, barátság szövődik, ezzel felkonferálva a szeretet ünnepének csodás hangulatát. Miután a túrázók már teljes sötétségben, fáradtan, élményekkel telve megleglik a Mikulást, az öregapó cukorral, csokival és minden jóval halmozza el őket, ezzel a túra által leadott kilókat kellemes keretek között szereshetik vissza az ifjú kalandorok. A program azonban nem ér véget a Mikulás ölében... a hazafelé vezető út még tartogat meglepetéseket!

Miután a jók elnyerik a Mikulás ajándékait, következik az iskolai karácsony, ahol a diákok egymást halmozzák el meglepetésekkel. Az estét a karácsonyi beszélgetés koronázza, ahol az osztálytársak elfeledik sérelmeiket, és átadják magukat a szeretet ünnepe varázslatos hangulatának.

A 2009-es év filmes napokkal kezdődik. Ezeket a napokat a médiás tagozat szervezi. A médiatermet otthonossá varázsolják, teát, kávéfőznek, majd kezdődhet a mozimáraton! A mozimáraton lényege, hogy a részt vevő diákok ne aludjanak el és mérhetetlen mennyiségű filmet nézzenek végig, így feloldva magukban az éves gondokat.

Szeretettel várunk minden kedves diákot, akik részt akarnak venni iskolánk csodálatos életében.

Írta: Goda Zsuzsa, Szever Kristóf

Egy kis Wekerle a világ végén

Egyszer olvastam egy cikket a Wekerle újságban a Himaláján kitűzött wekerlei zászlóról. Elképzeltem, milyen érzés lehet egy világvégi helyen kiírni az otthonod nevét, hogy az utánad jövőknek jelezze: Magyarországról is jártak itt. Akkor eszembe jutott, hogy nekem is van a tudatom mélyén egy ilyen világvégi helyem. 1972–73-ban egy évet töltöttem Kanadában, az Alaszkával szomszédos Yukonban. A Yukon és Klondike folyókhöz az aranyláz az előző századfordulón százezreket vonzott (erről szól Chaplin Aranyláza is). Fantasztikus, vad vidék ez, nincs tavasz és ősz, 9 hónap kemény tél (–50 °C), utána rögtön jön a nyár, 3 hónap kellemes idő, éjszaka is nappali világossággal (közel az északi sarkkör). Kristálytisza tavak, folyók, havas hegyek, kanyonok, Dawson Cityben a házak, a cégtáblák, a deszkából készült járdák olyanok, mintha egy westernfilm díszletei között járnánk. Jack London lakóháza (kunyhója) ma múzeum. Az aranyláz elmúlt, de ezüstmányászat egészen a 80-as évekig folyt Yukonban. A Klondike Highway az Alaszka országút yukoni része. Innen ágazik el a Silver Trail, egy kb. 110 km-es út az ezüstmányákhoz (Elsa és Keno City). Tovább sehová nem visz út, csak visszafelé, ez valóban a világ vége. Keno City hegytetőjén (Keno Hill 2000

m) van a híres útjelző tábla. A világ számos nagy városának irányát és távolságát mutatja: Rio de Janeiro, Mexico City, ... London, Párizs, Madrid...

Már 35 éve is hiányoltam róla Budapestet. Munkám során sokat utazom, rengeteg gyönyörű helyen jártam már. Az idén nyáron visszahúzott a szívem, újra látni Yukont ennyi év után. Elhatároztuk, hogy végigautózzunk az Alaszka országúton, egészen le Vancouverig. Ekkor jött az ötlet: Wekerle centenáriuma van, tegyük fel egy Budapest, Wekerle táblát Keno Hillben. A férjem saját kezűleg készítet egy fatáblát, amelynek egyik olda-

lára „Wekerle 7421 km”, a másikra „Budapest” felirat lett beleégetve.

Kalandosra sikerült az utunk. Mindkét bőröndünk lemaradt Frankfurtban, de két nap késéssel megérkezett az egyik, szerencsére az, amiben a tábla volt. Keno Cityből a hegyre vezető út terepjáróval járható, de mi egy kis városi autóval voltunk. Meredek, szűk, kanyargós, sziklás, gödrös út. A 11 km megtétele jó félórát tartott, félünk, hogy defektet kapunk, és mehetünk gyalog, kockáztatva esetleg az erdőben a medvékkel való találkozást. Szerencsére nem sötétedett ránk, nyár volt (jún. 26.). A férjem – mivel létránk nem volt – felmászott az oszlopra, és jó magasságra felszerelte a táblát, a többi európai város irányába.

Akkor, az ott a hegytetőn, eufórikus érzés volt. Mintha megmáztuk volna a Himaláját. Két rövid hét alatt 4500 km-t autóztunk. Sok kalandunk volt, de mind egyik szerencsésen végződött, a még a legelső nap vásárolt, szerencsehozó kabalatigrisnek köszönhetően. Végül is megmutattuk a kanadaiaknak, és talán az egész világnak: merre is van Wekerle, az otthonunk. Én kisiskolás voltam, hogy ideköltöztünk. 1966-ig a III. iskolába, 1970-ig a Landlerba jártam (ma: Kós Károly és Deák Ferenc). Jövőre lesz 50 éve, hogy wekerlei vagyok, így ideje volt Wekerle hírét elvinnem a világ végére.

Pelikán Zsuzsa (Szabó Zsuzsa)

ÉLÉSKAMRA

**élelmiszerek
zöldség-gyümölcs
gabonák, fűszerek
étrendkiegészítők
péksütemények
tejtermékek
bébi élelmiszerek
bio kozmetikumok
sportszerek
iskolásoknak tiszorai csomag**

Bio bolt

Budapest, XIX. ker.
Kós Károly tér 12.
Tel.: 280-2831
eleskamrabolt@gmail.com
H-P: 7-19, Sz: 8-18, V: 8-16

A sokrétegű képzőművész

S okoldalú kortárs képzőművész. Szavakkal, gondolatokkal és érzésekkel dolgozik. Hol kézzel, hol számítógéppel. De nem regényt ír. Hanem szavakat, gondolatokat és érzéseket fest, nyomtat, vázlatrajzol, grafikál, számítógéppel, síkfilmez, litografál... Kísérletezik velük. És emellett arra is van ideje, hogy több éve itt éljen Wekerlén. Ő Pál Csaba.

• A munkáid nagy többségén egyfajta örült szelidséget véltem felfedezni. Örültnek tartod magad?

Annyira, mint minden művész. Én inkább kortárs képzőművésznek definiálnám magam, aki többek között fest, szítát, hidegtűt készít kézzel, és számítógépes nyomtatot, illusztrációt, grafikát tervez géppel. Egy képzőművész vagyok, aki egy témához, gondolathoz megpróbálja kiválasztani az általa ismert legjobb technikát.

• Mi dönti el nálad, hogy géppel vagy kézzel dolgozz?

Mind a kettőnek megvan a maga varázsa. Ha géppel dolgozom, akkor nagyon tudnom kell, mit akarok kifejezni. Ez ugyan egyfajta kötöttséggel jár, ennek ellenére mégis nagyon sok variációs lehetőséget ad. Határozott koncepcióm van, melybe művészi szinten megpróbálok életet lehelni. Ez nem azt jelenti, hogy én „fogjunk egy fotót a számítógépről, és tegyünk rá pár effektet, és majd lesz belőle valami” típusú művész vagyok.

Ezzel szemben a rajzolásnál és festésnél elég egy ecsetvonás is ahhoz, hogy elindítsa a mű egészét. Olyan belső szabadságot, ad melyet nem lehet korlátozni. Ilyenkor nem csinállok mást, csak kivetítem az abszolút belsőmet a vászonra, vagy akár a papírra. Minden, ami bennem van, amit akkor és ott érzek, ami egyáltalában kikíváncozik belőlem. Amikor úgy látom, hogy elkészült a művem, félrerakom, pihentetem, majd 1-2 hét múlva újra előveszem, és átvizsgálom. Amelyik rész nem tetszik, azt újrafestem. Mindezt addig csinálom, amíg úgy nem érzem, hogy a belső képemre nem formáltam.

• Nálad ez a két ellentét, a „hagyományos és modern irányzat” ennyire megfér egymás mellett?

Természetesen. A legmodernebb és a legpuritánabb technika is megfér egymás mellett. Egy számítógéppel készített grafikánál a módszer ugyanaz, mint az ecsettel vagy

ceruzával készített műveknél. Mind a kettő csak eszköz, amellyel tartalmat töltesz valamibe, hogy az vizuálisan lélegezzon. Ha a közönség is így látja, akkor oly mindegy, mivel dolgozol, használhatsz bármit, hogy ki tudj fejezni magad.

• Melyikkel foglalkozol jelenleg többet?

A „modernebbel”. Ahogy már mondtam, kortárs képzőművész vagyok, és így tisztában vagyok azzal is, hogy a kortárs képzőművészetnek nem célja az eladhatóság. Talán ezért is, nekem a művészet olyan, mint egy tudományos munka, egy új, még nem létező kikísérletezése, megformálása.

• A közönség hogy viszonyul hozzád, illetve munkásságodhoz?

Sajnos nem elég aktívan. A legnagyobb gond az, hogy nagyon nagy az értetlenség a kortárs művészettel szemben. De az is lehet, hogy bennem van a hiba. Lehet, hogy sokat várok magamtól, a munkáimtól, a közönségtől. Azt is tudom, hogy nem várhatom el az emberektől, hogy ugyanazt érezzék, ugyanúgy gondoljanak műveimre, mint én. Mégis töretlenül hiszem, hogy alkotásaim gondolatisága, kifejező ereje hatással lehet a befogadóra.

• Talán ezért kísérletezel annyi műfajban?

Lehet. Meg hogy ne tudjon senki beskatulyázni, hiszen kötöttségek nélkül, szaba-

don szeretnék képzőművészként dolgozni. A mindennapi életben úgyis annyi a kötöttség. Úgy képzelem, mintha az életem egy hosszú kötél lenne, és erre a kötéltre minden kiállítással, gondolatommal, alkotásommal egy csomót kötök. A csomók ezer szállal kötődnek egymáshoz, ezeket a kapcsolatokat keresem, és meg is találom, így lesz „egységes” az életművem. Ezért nehéz kívülállónként megérteni a műveimet, hiszen egyik kiállításon festmények, a másikon grafikák, a harmadikon számítógépes nyomatok láthatók, olyan, mintha nem is egy ember készítette volna őket. Pedig egyetlen ember csinálta őket. Én.

Lechner Gábor

Pál Csaba 1981-ben érettségizett a Kafka Margit Gimnázium testnevelés tagozatán. 1982–84 között elvégezte a Kirakatrendező és Dekorátor Szakmunkásképző Intézetet, ahonnan egyenes út vezetett az Iparművészeti Egyetem alkalmazott grafika-tipográfia szakára. A 3. évtől párhuzamosan látogatta Magyar Képzőművészeti Főiskola festő, intermédiák szakának kurzusait.

Előbbin 1991-ben, utóbbin 1993-ban szerzett diplomát. 2008 nyarán pedig az Iparművészeti Egyetem vizuális és környezetkultúra tanári szakát fejezte be.

Tagja a Magyar Alkotóművészek Szövetségének, a MAMÜ-nek, a Grafikus Művészek Szövetségének, a Magyar Elektrográfiai Társaságnak, a Magyar Rézkarcolók és Litográfusok Egyesületének és a wekerlei Helikon Kulturális Egyesületnek.

Legjelentősebb díjai: Egri Akvarell Biennálé (1998, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium díja), Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj (1999–2001), XXI. Országos Miskolci Grafikai Biennálé (MET-díj, 2002), a Római Magyar Akadémia Ösztöndíja (2005), a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottságának Ösztöndíja, Bécs (2007).

Művei láthatóak voltak már többek között a Budapest Galériában, a Millenárison, a Fészek Galériában, a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézetben, a Francia Intézetben, az Óbudai Társaskör Galériában, továbbá a kispesti Skoda Éva Múterem-Galériában és a Nagy Balogh Kiállítóban.

Feleségével és két fiával 1996 óta Wekerle lakosa.

Az idő szárnyán

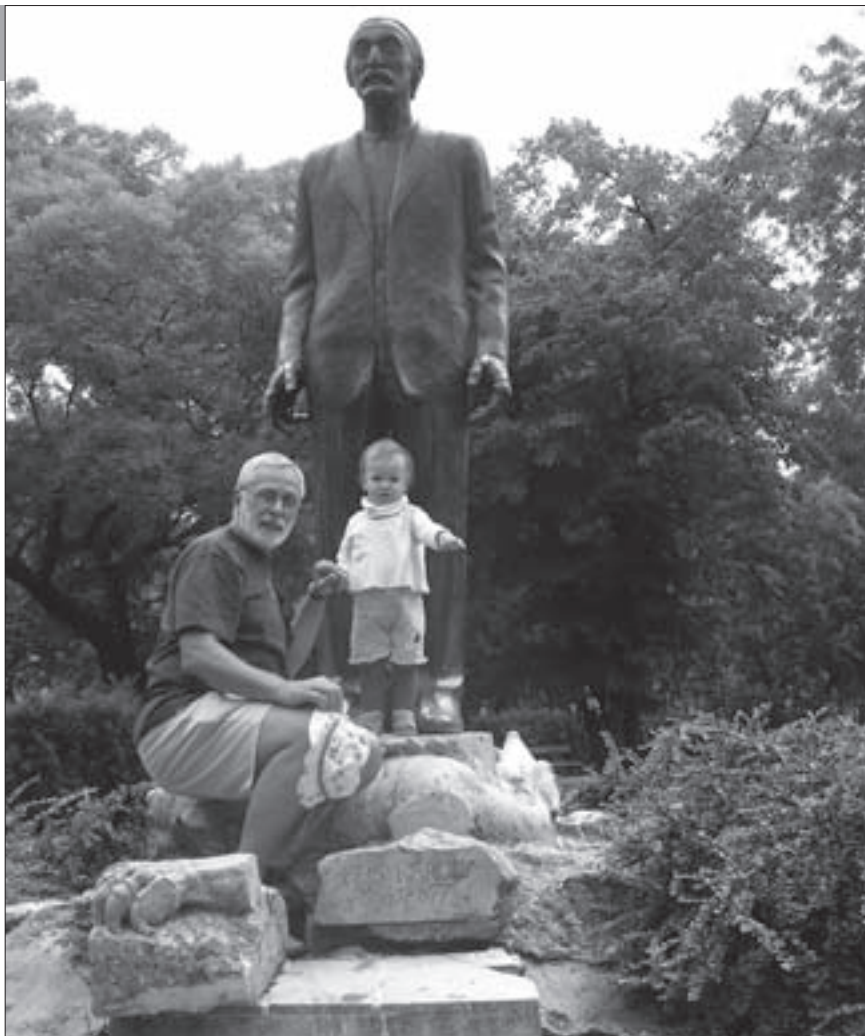
Kós Bélát először a Wekerle étteremben rendezett Gyermekrajz kiállításának megnyitóján láttam. A Kós Károly tér emeletes házait ábrázoló, 100×70 centiméteres alkotásokból álló seregszemlét nyitotta meg. Most a nagypapa által tervezett Kós Károly tér 3.-as házában tetőtéri lakásában beszélgetünk, ahol jelenleg lakik. A finoman összeácsolt gerendák között, mondjuk, hogy szép kilátás van a jövőre, nem csak a térre. Szóba került édesapja, dr. Kós Károly néprajztudós, akinek emlékére alapítványt hoztak létre. Ha mi is úgy élünk, úgy dolgozunk, mint a Kósok nemzetségei, az idő szárnyán célba érünk.

- *Kedves Béla, engedd meg, hogy megemlítsen pszichológus végzettségedet is, amit nem akartál feltüntetni az előbb említett kiállítás meghívóján.*

– Végzettségem, munkám valóban pszichológus. Nincs különösebb oka, hogy ezt nem akartam megemlíteni a meghívón, bár sokszor nekem szegezték már a kérdést, én hogyhogy nem lettem építész, mint a nagypám? A válasz egyszerű. Nem éreztem akkora vonzódást, kötődést ahhoz a pályához, mint a humán területhez, bár mindig erősségem volt a matematika, pályaválasztáskor okozott azért némi fejtörést a hogyan tovább kérdése. Látszólag messze esett az alma a fájától, valójában nem. Hiszen nagypám nemcsak építész volt, hanem író is. Jellemábrázolása a kritikusok szerint egyedi, én is úgy érzem, ez így van, elfogultság nélkül. Márpedig az írás, az emberábrázolás, az emberek szeretete, tisztelete és ismerete sem más valahol, mint pszichológia.

- *Kérlek szépen, először beszélj nagypádról, a visszakapott sztánai házról, az úgynevezett Varjú-várban töltött gyermekkorodról. Több helyen olvastam, interneten is, hogy nagypád, Kós Károly volt az utolsó polihisztor.*

– Igen, nagypámat Erdély utolsó polihisztoraként tartják számon, ami inkább tisztelettel tölt el, mint büszkeséggel. Stílust teremtő módon tudott épületet tervezni, írni, rajzolni, faragni, irodalmi életet szervezni, politizálni, közérdeket képviselni, emberi kapcsolatokat építeni. Ott és akkor, amikor a legnagyobb szükség volt rá. Ám ha Kós Károlyra gondolok, amikor bárkivel róla beszélünk, a tisztelet mel-

lett nyilván megjelenik bennem a nagypapa iránt érzett szeretet is. A nagypáé, aki magánéletében is hordozta közembéri különlegességét, határozottságát, józanságát, és a legbelsőjéből jövő szeretetet.

Nagypámmal akkor már többet voltam együtt Kolozsváron, mint Sztánán. A sztánai gyermekkorom inkább kötődik szüleimhez, testvéreimhez, mint őhozzá.

A sztánai házat nem „visszakaptuk”, más a történet. Nagypám kényszerűséből adta el a Varjú-várat azzal a feltétellel, hogy két szobát fenntart a családja számára, illetve, a ház további elidegenítése pedig csak és kizárólag az ő beleegyezésével történhet. 1962-ben apám, dr. Kós Károly szorgalmazására a család közösen visszavásárolta a házat, így a tulajdonjog Kós Károly gyermekeire szállt.

A Varjú-vár valóban a gyermekkoromat jelenti, oda köt nagyon sok emlék, hiszen minden iskolai szünidőmet ott töltöttem. Ott eszméltem a természeti táj szépségére, és a kitartó, következetes, olykor fáradtságos fizikai munkára is. Most is sokszor és szívesen látogatom. A Varjú-vár, ami a külső szemlélőnek Kós Károly egyik jel-

legzetes épülete, nekem a gyermekkorom, a szüleim, nagyszüleim emléke, a gyermeki ragaszkodás és a felnőttkori nosztalgiazás színtere.

- *E ház és kapu által „masszívra összeölelt” másik ház, a Kós Károly tér legszebb szimbóluma.*

Hálás vagyok a sorsnak, hogy itt Magyarországon, a nagypámról elnevezett téren, a szobra közelében, az ő keze által tervezett házak között, azok egyikében élhetek. Valóban, itt maga az épület, minden lépcsőfoka, a Varjú-vár bejáratára emlékeztető kapu, annak kilincse, a korlátnak minden díszítőeleme, minden gerenda őt idézi, és ez jóleső érzés.

- *Édesapád, Dr. Kós Károly: A mezőség néprajza kedvenc könyvem. (A moldvai csángókról írt könyvéről is beszélhetnénk, hisz ő és szerzőtársai készítették először átfogó néprajzi munkát róluk.) Nemcsak a számomra oly fontos mezőségi múlt, hanem őseim mindennapi élete elevenedik fel benne élethűen, ráadásul a színes könyveborítón széki viseletben tetszeleg fajtám, a hátlapon*

pedig Kocsis Márton nagyapámat is láthatom egy csoportképen az 1960-as évekből (fekete-fehér fotón) fehér harisnyában, magas szárú csizmában és pörge kalapjával a fején. Széki szolgabíró volt.

– Apám, dr. Kós Károly néprajzkutató volt, aki tudományának igényességével tárta fel és értelmezte az erdélyi népi élet anyagi és szellemi tárházát, s tette közkincsé önálló vagy szerzőtársakkal megírt számos kötetben, szakdolgozatban. A mezőiségről írt kétkötetes munkáját egyébként fő művének tartotta, amelynek megírására szubjektív érzések is késztették. Az emberek gyakorta nem tesznek különbséget apám és nagyapám között, mert nincs kellő ismeretük munkásságukról. Ez nem az emberek hibája. Mindketten – többek között – írással és rajzolással foglalkoztak, a maguk sajátos szempontjai szerint: a kultúra, a művészet, illetve a tudomány felől közelítve. Munkásságukért mindketten igen komoly állami, közéleti és tudományos elismerésben is részesültek. Úgy érzem, kötelességem, hogy ellássam kellő információval azokat, akik érdeklődnek nagyapám és apám munkássága iránt. Ezért támogattam egy alapítvány létrejöttét, mely apám munkásságát dolgozza fel és hirdeti. Neve: Dr. Kós Károly Néprajztudós Közhasznú Alapítvány.

Örülök a meglepetésnek, hogy a te nagyapád képe rajta van apám könyvén. Nem véletlen a mi ismeretségünk sem talán. Apám és nagyapád bizonyára találkoztak, mert a fényképet apám készítette, ám jó lenne tudni, milyen kapcsolatban voltak egymással. Sajnos, ezt a titkot magukkal vitték, de talán sikerül megfeytenünk belőle valamit.

• Ugorjunk egy nagyot. Az elmúlt héten találkoztam veled, egyik lányoddal és egyik unokáddal a Kós Károly téri, Wekerlei Élelfa felavatásán. Réka lányodnak ikrei lesznek.

– Igen. Rékának már van egy kicsi lánya, Kincső, aki másfél éves, és most ikreket várnak. Boldog nagyapa vagyok. Büszke vagyok arra, hogy már az ici-pici unokám is tudja, amikor elmegy nagyapám szobra előtt, hogy ő Kós Károly, az ő üknagyapja, aki építész és író. Nyilván a szavak jelenléte még nem tudatosult benne, de fontosnak tartom, hogy ha egyelőre még csak szajkózva is, de alakuljon ki és erősödjön benne a nagyapai tisztelet, a szellemi hagyatéka.

• Te mit üzensz a jövőnek? (Mondjuk, hogy abba az urnába te is elhelyeztél egy üzenetet.) A hetvenes években Nagy László költő egy rádióinterjúban azt üzenté az ötven, száz év múlva születőknek, hogy: „Ha lesz emberi arcuk egyáltalán, akkor csókolom őket. Emberi szellemük, ha lesz, tudatom velük, üzenem: csak ennyit tehettem értük.” Te mit üzensz az erdélyieknek? És a hazai atyáinkfiainak? Netán mindkét nemzetrészeknek egyszerre is lehet üzenni?

– Nehéz feladatot adtál, mert üzenetemet sok van, amit röviden megfogalmazni nem könnyű. Én is valami hasonlót üzennék, mint Nagy László, a száz évvel utána következőknek, a világ száz év alatt nagyon-nagyon sokat változhat és változik. A technika elérhet az egekig s még azon is túlra, de soha ne engedjük, hogy meghaladjá, túlszárnyalja az EMBERT, a szívet, a lelket, a tisztességet, az eszmét.

• Nagyapád visszatért Erdélybe és vállalta a kemény harcot, ha kellett. „Kiáltó szó” volt, ha kellett, a magyarság legfontosabb élet-szükségeit és elveit összekovácsoló politikuss és író volt, közben grafikus, könyvkiadó, építész és jó szót adó emberünk, hogy a polihisztort ne írjam le még egyszer. Szerinted ment-e a könyvek által a világ elébb? Gondolatok a könyvtárban c. verses versében Vörösmarty 1844-ben felelettel is ellát minket, a mai napig bezáróan.

*„Mi dolgunk a világon? küzdeni
Erőnk szerint a legnemesbékért.
Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.
Ha azt kívittuk a mély süllyedésből,
S a szellemharok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük, élet! áldomásodat,
Ez jó mulatság, férfimunka volt!”*

• Az internet világában neked mi a véleményed erről? Látom, filmet is készítesz kanadai nagybátyádról...

– Igen, anyai nagybátyám sem tudott elszakadni Erdélytől, öreg korában is rendszeresen visszajár éltető emlékekből merítkezni. Ifjúként ismerte meg Kós Károlyt, heteken keresztül lakott is a Varjúvárosban, mindvégig levelezőviszonyban voltak. Érdekel a kapcsolatuk. Sok emléke, emlénye van, amit nem szeretnék, ha magával vinne.

Hogy ment-e a könyvek által elébb a világ? Úgy hiszem, igen. A könyv mindig „fegyver” volt, ha annak kellett lennie, mindig sokat adott és ad; könyvek, írás nélkül nem lehet élni, az mindennek az alapja. Nem vagyok szkeptikus. Technikailag biztos, hogy nagy változások voltak, vannak és lesznek. Azt viszont látom, nagy a felelőssége a szülői háznak, az iskoláknak, hogy aki olvas, az mit olvas.

Úgy hiszem, az érték mindig megmarad. Így nagyapám könyvei is például, ezek máig aktuálisak, még olvassák, forgatják az emberek, a fiatalok is, még üzennek, még formálják olvasóikat. Hiszem, ez még sokáig így lesz. Kanadában jártam a nyáron, nagyapám könyvei, rajzai a magyarok házában ott is visszaköszöttek. Nagyon jó érzés volt ezt tapasztalnom!

A technika arra való, hogy jól használjuk a magunk és mások javára. Én a technika, a számítógép lehetőségeit filmezésre használom. Egyelőre szűkebb körnek mutatom meg az alkotásaimat, de már pályáztam is egy-egy filmmel, tetszett a nézőinek, és ez jólesik.

• Köszönöm, hogy válaszoltál.

Juhos-Kiss János

„Visszatértem oda, ahonnan el sem mentem soha”

Novotny Vincéné. Született Potecz Gizella. Gizi néni. Beleszületett az I. világháborúba, átélte a másodikat, túlélte '56-ot, átvészelt a szocializmust, túl van egy rendszer és egy évszázadváltáson. Mint ahogy sokan mások is. Ő nagyrészt azonban mind ezt Wekerlén élhette meg. Több mint 70 évet. Több mint 90 évesen.

„Édesapám, Potecz János, Grazban nevelkedett, egy budapesti itt-tartózkodás alkalmával találkozott édesanyámmal, született Balogh Annával. És ahogy az lenni szokott, egymásba szerelmesedtek. Így apám rövid látogatása végül egy egész életre szól.”

Gizi néni már itt született a telepen.

„Mivel apám állami munkát végzett, vasutas volt, 1915-ben elnyertek egy lakást az akkor még szárnyait bontogató telepen, pontosabban az Álmos utcában. Fiatalabbik bátyám és én már itt születtem, így teljes mértékben wekerlei állampolgárnak vallhatom magam. Kisebb-nagyobb megszakításokkal több mint 70 éve itt élek. Ha azonban ezt más

szemszögből nézem, én 91 éve wekerlei lakos vagyok.”

Kisgyerekkorában mégis elkerült innen.

„Az elemi még itt kezdtem el, az I-es Iskolában (ma Pannónia Általános Iskola), de miután apámat áthelyezték vidékre, a 3. osztályt már Üllön végeztem. Pontosan én sem tudom, miért irányították át édesapámat, de ez akkoriban annyira megszokott volt, hogy nem is gondolkodtunk el erről igazán. A 30-as években jöttünk vissza, de nem Wekerlére, hanem csak Kispestre. Valójában ott nőttem fel.”

Az elemi után, mivel apja nem tudta tovább taníttatni, munka után kellett néznie.

„Akkoriban volt egy olyan lehetőség, hogy a szünidőben az irodaszergyár iskolás gyerekeket vett fel kisebb munkák elvégzésére a műhelyekbe. A szünet végén aztán az igazgató összefogott minket, tanulókat, megköszönte a munkánkat, és mindenkinek ajándékot adott át. Amikor én kerültem a sorra, elé álltam, és határozott hangon azt mondtam neki, hogy nem fogadhatom el az ajándékot, helyette inkább munkát adjon nekem, mert apám nem tudja fizetni a továbbtanulásomat. Az igazgató aztán másnapra visszahívatott, és attól a naptól kezdve a kőbányai Schuler József Részvénytársaság, az államosítás utáni Írószergyár alkalmazottja lettem, 1931-ben. Először az igazgató két fia mellett – az egyik gépész- a másik villamosmérnök volt – segédkeztem a vállalat laborjában. 3 év múlva visszakerültem a műhelybe. Közel 40 évet dolgoztam ott jóban-rosszban, különböző munkakörökben.”

És hogy milyen feladatai voltak?

„A 40-es években, amikor egyre inkább kezdett nőni a termelés – ez a világháború egy-fajta előszava is volt, hisz ekkoriban mindent átérték a tömegtermelésre – és fejlődni a

technológia – addig, amit tudtunk, azt kézzel csináltunk meg –, iskolába küldtek. Esti iskolákba jártam, tanfolyamokon vettem részt. Ennek eredményeképpen a termelést ellenőrző meósnak neveztek ki, majd 1947–48 körül művezető lettem a gyárban.”

Ez az időszak azonban szorongásokkal teli időszak is volt.

„Amikor kitört a II. világháború, a két bátyámat azonnal besorozták. István, a fiatalabbik gyalogosként közelebb került a tűzvonalhoz. 3 évig hadifogságban is volt az orosz sztyeppéken. Az volt a szerencséje, hogy szobafestőként – festőinasként a wekerlei Ónózó mester mellett gyakorolta a szakmát – szabaddabb mozgástere volt, mint általában a többi rabnak. Ez az jelentette, hogy többször kivitték a katonai feljebbvalókhöz, hogy fessen. Az idősebbik bátyám, János ugyan nem volt közvetlen közelében a harcoknak, mégis ő sérült meg súlyosabban. Történt ugyanis, hogy az ő szakasza – pontosan nem tudom, hova volt helyezve – kísérletezett a mustárgázzal. Amikor is az egyik tartály mellettük robbant fel. A repesz egyik darabja a bátyám hátába szúródott, a kispriccelő folyadék pedig a nyakán és a jobb kezén sebesítette meg. Őt elég korán leszerelték.”

1948 után aztán békésebb idők jöttek.

„Testvéreim épségben hazaértek, és elkezdtek felépíteni életüket. István Erzsébeten alapított családot, 3 gyermeke született. Egész életében azzal foglalkozott, amit szeretett csinálni: festett és festett. János bátyám Kispesten telepedett le a feleségével. Az ő mestersége villanyszerelő volt, de az utolsó időkben a kispesti mentőskönl dolgozott mint gépkocsivezető. Ott érte őt a nyugdíjazás is.”

És hogy Gizi nénival e közben mi történt?

„Egy kolléganőm meghívott magukhoz látogatába, ő is itt lakott a telepen, és ismert egy bizonyos Novotny családot, akik szintén a meghívottak között voltak. Nekik volt egy Vince nevű fiuk. Később ő lett a férjem. Öt évvel volt idősebb nálam. 1948-ban keltünk egybe.”

Így került vissza a telepre.

„Férjem Kispesten született, de 3 éves volt, amikor Wekerlére kerültek, ide, a Zoltán utcába. Amikor összeházasodtunk, az egyedül

maradt édesanyjához költöztünk. Akkor tértem igazából vissza oda, ahonnan soha nem is mentem el. Wekerlére.”

Mindeközben a munka is folyt tovább.

„A II. világháború után egyre több helyre szállítottunk irodaszereket. A világ minden pontjára jutott a magyar ceruzából, tollból, radírból, gemkapocsból, indigóból és a többiből. Ez nagy odafigyelést igényelt. Az előállítástól egészen a szállítástig. A gyár nyomdá-

járól nem is beszélve. Dolgoztunk rendesen, minden igényt kielégítően. Én is csináltam, amíg csak lehetett. 1971-ben jöttem el nyugdíjba.”

Azóta is egyszerű nyugdíjas éveit tölti.

„Férjemmel mindig is hétköznapi életet éltünk. Jól megvoltunk. És ehhez még a légkör is hozzá tett egy kicsit. Ez nem változott meg öregkorunkra sem. Egészen 1990-ig, amikor a férjem elhunyt. Egyet mégiscsak sajnállok az életünkből: hogy nem születtek gyermekeink. Ezt még most is sajnálom. De talán a tágas rokonság enyhítette a fájdalmamat. A fájdalomunkat.”

Mint, ahogy a rokonok nyújtottak kezet a haláleset után is.

„Amikor férjem meghalt, hogy ne maradjak teljesen egyedül, egyik unokaöcsém – István bátyám fia – ideköltözött hozzám. Mindenben segít, hisz én már nem bírom. Járni is csak segítséggel tudok. De hát mire számítsak? Jobb már úgysem lesz. Csak egyre rosszabb, és...”

Lechner Gábor

~~TALÁN~~ AZ EUROPARKBAN IS

Teljes körű pénzügyi szolgáltatásokkal várjuk bankfiókunkban:

Az Europark földszintjén

További információ: www.unicreditbank.hu és 06 40 50 40 50

Let's start. **UniCredit Bank**

Megjelent

magyarul és angolul Nagy Gergely és Szelényi Károly legújabb könyve, a *Kertváros-építész*, amely *Az angol példa Magyarországon* alcímet viseli.

Kispestnek ez a része nemcsak Magyarországon, de Európa-szerte is híres. Az angol Arts & Crafts, a kertvárosmozgalom, a magyar szecesszió korának népi építészeti vonulata és Wekerle Sándor igényessége, szociális elhivatottsága talált egymásra a megvalósult telepen. Mi, itt élők, jól tudjuk és élvezzük annak áldását, hogy a klasszikus kertváros-építészet az urbanizáció ellentmondásaira megadja a megfelelő megoldást.

Úgy ítéljük meg, szeretett lakóhelyünk értékeinek felismeréséhez és azok megőrzéséhez hozzájárulhat ez a könyv. Szívvel kívánom, minél több wekerlei otthon könyvespolcán foglalja el méltó helyét, hiszen elsősorban az itt élők feladata páratlan otthonuk és környezetük szellemiségének tudatos gondozása. Bízom benne, hogy minden kispesti örömmel fogadja majd a Wekerle-telepet, valamint a hazai és angliai kertváros-építés történetét bemutató centenáriumi kiadványunkat.

A könyvet a Wekerlei Társaskör Egyesület megbízásából a Magyar Képek Kiadó adta ki, megjelenését Kispest Önkormányzata támogatta.

Nagy Tamás

Hétköznapiak a családban 7. rész

A BELLA CSALÁD

APA: *Bella Antal (matematika–fizika tanár)*
ANYA: *Belláné Varga Júlia (testnevelő tanár)*
GYEREKEK: *Bella Máté 22 éves (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, zeneszerzés főtárgy)*
Bella Márton 19 éves (Jelky András Ruhaipari és Művészeti Szakközépiskola és Gimnázium)
Bella Adrián 16 éves (II. Rákóczi Ferenc Fővárosi Gyakorló Közgazdasági Szakközépiskola)
Bella Domonkos 13 éves (Erkel Ferenc Általános Iskola)

• *Hogyan került a család Wekerlére?*

Szüleim vidéki, dunántúli származásúak, egyetemi éveik alatt kerültek fel Pestre. Kezdetben Kispesten laktak, lakunk, majd másfél éves koromban költöztünk át Wekerlére. Sokat sétáltak erre-félre, és megfogta őket a kertváros különleges hangulata. Városban voltak, de közben mégis a zöldövezet a vidéki életre emlékeztette őket.

• *Milyen wekerlei programokon vettek részt?*

Rége a Wekerlei Napokon, a családi futáson, ahol még nyertünk is. Most pedig a Wekerle 100 éves ünnepi műsorban, ami a Pesti Magyar Színházban volt, ott mutatták be a Wekerle-indulót, aminek én szereztem a zenéjét, a szövegét Márton öcsém írta, és az ünnepségen Rózsa Gerda énekelt, akit Adrián öcsém kísért zongorán.

• *Hogyan jött az ötlet, hogyan született meg az induló?*

Édesapám olvasta a Wekerle újságban a kiírást, erre pályáztam egy nem is annyira induló, inkább himnikus dallal. Mind a zenével, mind a szöveggel Wekerle egyedülálló világát akartuk idézni, értékeit értékelteni. Például annak az érzését visszaadni, hogy milyen reggel madárcsicsergésre ébredni. Ez azért nem minden fővárosban élőknek lehet ismerős, de nekünk, wekerleieknek, ez természetes. A zene szerkezetével a wekerlei atmoszféra egyediségét akartam sugározni, mindezt egy olyan pozitív hangulatú dallal, amely mindenkihez szólni tud kortól függetlenül.

• *A családnak elég erős kötődése van a zenéhez. Honnan jött ez a zene iránti szeretet?*

Édesapám szerette volna, ha mindannyian közel kerülünk a zenéhez, ép-

pen ezért én már hatéves korom óta zongorázom, Marci orgonán és zongorán játszok, valamint énekel a Fónia nevű rockzenekarban. Adrián gitáron és zongorán, ő nem tervezi, hogy a továbbiakban komolyan foglalkozzon zenével. Domonkos viszont a Bartók Béla Konzervatóriumba készül, ő gitározik. Éppen ezért, hogy ennyi zenész van a családban, gyakran zenélünk, énekelünk együtt, nemcsak családi ünnepeken, hanem az Apáczai Csere János Gimnázium zenei estjein is közösen lépünk fel a kollégistákkal. Ezek az alkalmak nekem nagyon fontosak nemcsak

a zene, hanem a családom miatt is, a velük eltöltött idő, az együtt zenélés miatt is. Az ő szeretetük, a velük való összetartozás ad erőt és energiát a mókuserékszerű hétköznapi elviseléséhez.

• *Mit jelent számodra a zene? Mitől több, vagy mitől lehet több szerinted, mint a többi művészeti ág?*

Hétköznapi körkérdések

Kedvenc könyv:

Ernest Hemingway: Az öreg halász és a tenger

Kedvenc film:

Amadeus

Kedvenc vasárnapi program:

komponálás

Kedvenc menü:

tejszínnel, sajttal leöntött csirkemell zöldségkörettel

A zene a leginkább transzcendentális művészeti forma, nincs egy konkrét térbe fagyasztható, mint a festészet vagy a szobrászat, de a nyelvi keretek sem korlátozzák le, mint a költészetet. Az előben előadott zenében az a fontos – legyen az komolyzene vagy könnyűzene, mindegy –, a lényeg, hogy szóljon, hogy az egy élő, katarzist nyújtó élmény legyen. Be kell fogadni, meg kell hallgatni, hogy megtudhassuk, mitől működik vagy nem működik. Minden zenei műfajból lehet tanulni, tapasztalatot gyűjteni, ha az valami újat, mást tud mondani. Ahogyan más művészeti ágakból is lehet ihletet meríteni, ezért lenne jó, ha itthon is lenne egy olyan párbeszéd, kapcsolat az egyes ágak között, mint New York-i Juilliard Schoolon. Ott egy helyen oktatják a zenét, a táncot és a színészmesterséget, egybefogják őket, hagyják, hogy hassanak egymásra. A zene továbbá azért is nagyon fontos, mert szerintem több lehetőség benne, mint azt hinnénk, gondolok itt a zene gyógyító hatására, a zeneterápiára.

• *Milyen további, zenével kapcsolatos tervek vannak? Esetleg valamilyen következő bemutató vagy pályázat?*

Jövő év január 12-én a Művészetek Palotájában lesz az Új Magyar Zenei Fórum 2009 zeneszerzőverseny döntő- és gálakonzertje, amin én is részt veszek, kamaragyűjtésre írtam Chuang Tzu's Dream című művemmel. A pályázat célja az volt, hogy támogassák új magyar zeneművek megalkotását, valamint hogy népszerűsítsék a kortárs magyar komolyzenét. A koncertet az MR3-Bartók Rádió élőben fogja közvetíteni. Valamint szintén januárban lesz a most készülő musicalemben bemutatója a Színház- és Filmművészeti Egyetemen, Kerényi Imre osztálya fogja előadni.

Gondán Aranka

80 éves a Wekerle-telepi református templom

*„Harangoznak... menjünk az Úr
házába!
Oh hívek, jertek, jertek el!
A jobb élet előérzelme hat meg,
Ha sok nép együtt énekel;
Arany tenger van a mennyégben,
Szent tengere az énekeknek;
Arany patak a mi énekünk,
Rengő hullámai velünk
Mennybe folynak, mennybe sietnek.”
Tompá Mihály*

A templom Isten háza, az imádság háza, ami jelöli földi lakhelyét is, ahol a keresztyének egyéni vagy közös imádkozásra összegyűlnek. Akár szerény a templom, akár fényűző, a tisztelet és hódolat megszentelt helye. Minden gyülekezet vágyik erre a megszentelt helyre. Így vágyott erre a Wekerle-telepi közösség is. Hosszas küzdelem után a templom Benedicty Sándor építész tervei szerint és Tárnok Ferenc építési vállalkozó kivitelezésében 1928 szeptemberére elkészült, amelyet 1928. október 21-én Ravasz László református püspök, óriási tömeg előtt felszentelt.

De nézzük, miből is állt ez a hosszas küzdelem? A református egyházat nem a hivatalos egyházi szervek, nem is lelkész kezdte el szervezni, hanem négy hívőből álló közösség: egy postai altiszt, egy Mávag-alkalmazott, egy vasutas és egy kereskedő. Ők voltak, akik házról házra járva összeszámlálták a református testvéreket, lelkészt kerestek, és Istennek legyen hála, találtak is. Első alkalommal 1919-ben, a Drágffy köz 11.-ben, Cséke Gábor lakásán csendült fel a „Te benned bízunk, elejétől fogva” kezdetű zsoltár. Az így elkezdődött lelki munka élére állt egy lelkes, Erdélyből jött lelkipásztor, Bogdán Gyula.

A wekerlei gyülekezet kiválva a kispesti anyaegyházból, 1923. január 1-jén önálló anyaegyház lett. Az igehirdetéseknak addig a négyes számú iskola adott helyet. Ott jöttek össze a hívek, de önállóvá válásukkal megkapták a lehetőséget, hogy Istennek házat emeljenek. Éltek is ezzel a lehetőséggel, és amikor a telket és a téglát az államtól megkapták, megindult az országos adakozás és a segítő munka is. Sokan adták oda összekuporgatott pénzüket, és sokan a kétkézi munkájukat azért, hogy templomuk legyen. Alapot ástak, téglát hordtak csillén, lórén, sokszor este 10-11 órakor is, a Panónia úti téglagyárból. A fizikai munkából

Alföldy Boruss Dezső nagytiszteletű úr és a jelenlegi presbitérium

Bogdán Gyula lelkipásztor is kivette a részét, együtt dolgozott híveivel. A templommal egyidejűleg a gyülekezet is épült. A lelkipásztor munkáját 40 fős presbitérium segítette, megalakultak a missziói csoportok, férfi vegyes énekkar, ifjúsági csoport, színjátszó kör jött létre. A gyülekezet már 1923-tól kezdve, minden évben megajándékozta a gyermekeket, valamint tüzelő- és élelmiszer-utalványt osztott szét a rászorulóknak között. A gazdasági világválság, majd a háború a wekerlei egyházat is megérintette. Az elkezdődött, de be nem fejezett parókia szomorú torzóként tapadt a templom falához. Az istentiszteletre hívó harangzó helyét bombák dőreje, fegyverek ropogása vette át, de a templomunk, Istennek hála – megmaradt.

A II. világháború után a világban és az egyházban is új időszámítás kezdődött, lelki és anyagi szűkösség következett. Az első lelkipásztor, Bogdán Gyula 1953-ban hazahívatott a menyeyi házába. Nehéz évek következtek, a gyülekezet létszáma egyre csökkent, bár az őt követő lelkipásztorok is híven végezték munkájukat. A gyülekezet

derékhada megöregedett, az egyház állami támogatást nem kapott, lassú leépülés kezdődött el. Voltak azonban hívek, akik nem hagyták magára ezt a nyájat, és a 90-es évek elején ismét felélénkült a gyülekezeti élet.

Elkezdődött a templom tatarozása, megújult a tetőszerkezet. Sor került a parókia építésére is, amihez többek között a washingtoni református gyülekezetben élő Hőgye család nagy összegű adománya biztosította az alapot. Az építkezés java a 98-as és az azt követő évekre az új lelkipásztor, Alföldy Boruss Dezső szolgálatának idejére tevődött át, aki szívós küzdelemmel felkutatott minden anyagi lehetőséget a templom végleges felújításához. Ennek, és a nagy összegű önkormányzati és fővárosi támogatásoknak, magánjellegetű adományoknak köszönhetően a református templom kívül, belül megújult, a holland testvérektől művészi építészű orgonát kapott, és napjainkra Isten dicséretének szép lakhelyévé vált.

A gyülekezet megmaradt, a templom megszépült falai között Isten szava szól, és ma már orgonakísérettel mellett hangzik fel a bizakodó ének:

Te benned bízunk, elejétől fogva...

*Almási Kálmán gondnok, kurátor
Juhász Magda*

Adventi szokások

A karácsony előtti várakozás szimbóluma az adventi koszorú, gyerekeink számára pedig az adventi naptár testesíti meg a várva várt ünnepig hátralévő napokat.

A keresztény hagyomány szerint adventkor kezdődik meg az új egyházi év és a felkészülés a karácsonyra. A négy vasárnapot magában foglaló ünnep a Szent András napjához legközelebb első vasárnapon (idén november 30-án) kezdődik és december 24-ig tart. Eredete az 5–6. századra nyúlik vissza, s eleinte heti háromnapos böjttel volt összekötve. XIV. Kelemen pápa az adventi szerdái és pénteki napokra rendelt böjtöt, szombatra pedig a húsételektől való tartózkodást. A vallási előkészületet a böjten kívül a hajnali misék, a roráték jelentették. Ezeket napfelkelte előtt tartotta az egyház. A régi magyar nyelvben angyali misének és aranyos misének is nevezték. Ebben az időszakban nem tartottak lakodalmat és zajos mulatságokat.

Az adventi koszorú hagyománya a pogány időkre nyúlik vissza, amikor is a szalmából, fűzfavesszőből vagy zöld fenyőágakból font „szent” koszorúkkal a gonosz szellemektől védelmezték a házat. A kör alakú, vagyis az örökkévalóságot jelképező koszorúkat zöld, vörös és arany színű szalagokkal díszítették; a zöld volt a termés, a piros az élet, az arany pedig a fény színe. Az ősi pogány varázslat idővel feledésbe merült, csak 1838-ban újította fel egy német protestáns lelkész, aki a gyermekotthon egyik termébe fából hatalmas, kocsikerék méretű csillárt készíttetett, és minden istentiszteleten egy újabb gyertyát tűzött a csillárkoszorúba.

Néhány évtizeddel később a fakarika helyébe ismét az ősi fonott fenyőkoszorú lépett, és a huszonnégy gyertya helyett csupán négyet tűztek rá, a négy adventi vasárnap jelképeként. Az első világháború idején protestáns vidékeken már szinte minden családnál kigyulladtak az adventi koszorúk, de a század ötvenes éveitől csaknem mindenütt általánossá vált. Magyarországon főleg a második világháborút követő időben vált szokássá, templomokban, középületekben, otthonokban adventi koszorút tenni az asztalra vagy az ajtóra, csillárra függeszteni. A melegséget, meleget sugárzó díszeket saját magunk is elkészíthetjük, csupán egy virágboltokban, barkácsboltokban kapható koszorúalap, szalagok, és néhány a természetben is megtalálható alapanyag szükséges hozzá.

A gyerekek ünnepi várakozását izgalmassá és örömtelivé teheti a karácsonyig tartó időszak speciális időmérő eszköze, az adventi naptár. A boltokban kapható színes-télapós kalendáriumok többnyire kartonból készülnek, préselt ajtócskáik mögött pedig kis csokoládémeglepetések lapulnak, de léteznek apró ajándékokat rejtő fadobozkákból vagy pici csomagokból álló hosszú naptárak is. A közös bennük, hogy mindegyik 24 ajtócskát, dobozkat vagy csomagot rejt, hogy december min-

den napjára jusson egy ajándék szentestéig. A kedves szokást egy leleményes édesanya találta ki a század elején, akit kisfia minden este azzal nyaggatott, hogy hányat kell még aludnia ahhoz, hogy jöjjön a Jézuska. Az anyuka december elsején fogott egy kartont, huszonnégy mezőre osztotta, és gombostűvel mindegyikre rátűzött egy-egy bonbont, amelyből kisfia minden nap megehetett egyet. A kisfiú felnőve úgy gondolta, hogy az ötlettel más gyerekeknek is örömet szerezhetne, ezért egy kis fantáziával belekezdett a maiakhoz hasonló adventi naptárak gyártásába.

A házi naptárkészítésnél először is döntünk el, hogy a kartonos vagy a dobozkás megoldást választjuk-e. Az előbbihez három nagy alakú keménykarton, az utóbbihoz pedig 24 gyufáscatulya szükséges. A hagyományos változathoz először is készítsük el a naptár vázát, amelyet célszerű 6×4 vagy 3×8 osztásnyira méretezni. A függőleges és a vízszintes „polcok” metszéspontjait ollóval félig vágjuk be, így egymásba csúszthatjuk őket, s már csak a „burkolatot” kell rájuk rögzíteni. A naptár hátlapja értelemszerűen egybefüggő, az elejére azonban a 24 napnak megfelelően 24 kis ablakocskát kell vágni oda, ahová a borító mögött a rekeszek esnek.

Mielőtt azonban összeillesztjük az egészet, fessük rá a borítóra a napokat 1-től 24-ig, illetve színezzük ki, rajzoljuk tele az egész felületet kedves, karácsonyi motívumokkal, figurákkal, jókívánságokkal. Az ablakokat kis kapocccsal, de cérnával vagy kétoldalú ragasztóval is „bezárrhatjuk”, miután a meglepetések belekerültek. A gyufásdobozos naptárnál valamivel egyszerűbb a dolgunk, hiszen ezeket csak össze kell ragasztani, be kell vonni csomagolópapírral, és ki kell dekorálni.

Ismerve csemetéink ízlését, döntünk el, hogy milyen finomságok vagy meglepetések kerüljenek az ajtók/fiókok mögé. Kézenfekvő apró ajándék a csokoládé, a cukor, de a hagyományos édességek helyett változatosabb – és egészségesebb – csemegéket is rejthetünk; például mogorót, mandulát, pisztáciát vagy aszalt gyümölcsöket. Ha van kedvünk és időnk, a kisebbeknek készíthetünk 24 apró bábfigurát, amelyekből karácsonyra igazi „bábszínházi naptár” állíthatnak össze.

Összeállította: Szakács Gusztáv

Karácsonyi sütemények

Cserkészcsapatunk „nagymamája” jobbnál jobb süteményekkel szokott meglepni karácsonykor. Tőle kértem néhány receptet az olvasók részére

Vaníliás kókuszcsók

Hozzávalók kb. 25 darabhoz: 20 dkg kókuszreszelék, 15 dkg cukor, 2 tojásfehérje, 1 evőkanál citromlé, 25 nem sós ostyalap (kb. 5 cm átmérőjűek), 3 rúd vanília.

Elkészítés: A kettéhasított vaníliarudak közepét kikaparjuk, a tojásfehérjében elkeverjük, és nagyon kemény habbá verjük. Közben apránként hozzáadjuk a cukrot és a citromlevet, végül a kókuszreszeléket is. Az ostyalapokat tepsire helyezzük, és kiskanállal ráhalmozzuk a kókuszkrémet. Előmelegített sütőben 150 fokon 30-35 percig sütjük. Elkészítési idő kb. 1 óra.

Estike csokoládékrémmel

Hozzávalók kb. 30 darabhoz: 15 dkg darált mandula, 15 dkg porcukor, 1,2 dl tejszín, 1 evőkanál kapucsínópor (azonnal oldódó), 5 dkg étcsokoládé, 5 dkg tejszokoládé, 2 tojásfehérje, 1 teáskanál citromhéj, 1 zacskó vaníliás cukor, porcukor és kakaó.

Elkészítés: A kapucsínóport a megforrósított tejszínben feloldjuk, majd beletördeljük a kétféle csokoládét, és állandó keverés mellett felolvasztjuk. Egy éjszakán át hideg helyen (hűtőszekrényben) tartjuk. A tojásfehérjét a citromlével kemény habbá verjük. Belekeverjük a cukrot és a vaníliás cukrot, majd a darált mandulát is. A tésztát szélesebb szájú nyomószákba töltjük, és sütőpapírral

ral kibélelt tepsibe 60 db, kb. 2,5 cm átmérőjű halmot nyomunk. Kb. 3 óra hosszat száradni hagyjuk. Előmelegített sütőben 150 fokon kb. 40 percig sütjük, majd a kikapcsolt sütőben 10 percig pihentetjük. A hideg csokoládékrémet robotgéppel habosra keverjük. A krémmel megkent estikéket kettésével összeragasztjuk. Ízlés szerint porcukorral és kakaóval meghintve kínáljuk. Elkészítési idő kb. 1,5 óra.

Ötlet: Forma kiszúrása

Mindenféle tésztát lisztezett deszkán a legkönnyebb kinyújtani. A kiszúróformákat ugyancsak mártsuk lisztbe, hogy ne ragadjon rá a tészta. A kivágott tésztadarabokat ne tegyük egymásra, mert összeragadnak. Ha nagy mennyiségű tésztából sütünk apró formákat, osszuk fel a tésztát 3-4 részre, és adagonként dolgozzunk vele. A félretett darabokat takarjuk le.

Sütés nélkül: Csokoládés gömbök

Hozzávalók 15 darabhoz: 15 dkg meggyoró, 15 dkg porcukor, 10 dkg csokoládé, 6 dkg vaj, 1 tojásfehérje. A szóráshoz: szezámmag, színes cukorgyöngy, 1 evőkanál porcukor.

Elkészítés: Serpenyőben megpirítjuk a meggyorót. Ha kihűlt, ledaráljuk. A felolvasztott vajat felferjük. Felolvasztjuk a csokoládét. A tojásfehérjét a cukorral kemény habbá verjük, hozzáadjuk a pirított, darált meggyorót és a felolvasztott csokoládét. Jól elkeverjük, és kis golyókat készítünk belőle. Cukrozott papíron száradni hagyjuk. Szezámmaggal és színes cukorgyönggyel díszítjük. Elkészítési idő kb. 35 perc.

Jó munkát! Jó étvágyat!

Lejegyezte: Sz. G.

Karácsonyra a 100 éves Wekerle-telepre emlékeztető ajándékkal lépje meg szeretteit, barátait, ismerőseit!

Irodánkban árusítunk olyan könyveket, képeslapokat, filmeket és más emléktárgyakat, amelyek a Wekerle centenáriumára jelentek meg.

2009. évi Wekerle falinaptár	1 500 Ft	új
Nagy-Szelényi: Kervárosunk a Wekerle	2 500 Ft	
Nagy-Szelényi: Kertváros-építészet	5 900 Ft	új
Nagy-Szelényi: Garden Cities (The British example in Hungary)	7 900 Ft	új
Kós Károly levelezése (szerk.: Sas Péter)	4 000 Ft	
Anthony Gall: Kós Károly	16 000 Ft	
Kispest, századfordulós levelezőlapok és képek	1 500 Ft	
Képeslapok	50–500 Ft	
Emléktábla (a ház tervezője nevével)	3 500 Ft	
Centenáriumi T-shirt	2 000 Ft	
Wekerle 100 – Ráday Mihály filmje DVD-n	2 000 Ft	új

Tudatos karácsony

A szerkesztőség megkérte, hogy a mostani „Zöld Hajtás” rovat a *tudatos vásárlásról* szóljon, mivel jön a karácsony, és jól jöhet egy kis gondolatébresztő zöld tudás az év legpazarlóbb időszakában...

Nehéz lesz, nem szeretek a tudatos vásárlásról írni, és főleg nem karácsonykor.

Nincs semmi rosszabb, mint prédikálni arról, hogy a karácsony nem a vásárlásról szól, hogy figyelni kell egymásra, tudatosnak kell lenni, gondolkodni kell, amikor az ünnepek miatt az élet sebessége felgyorsul, a vásárlás mennyisége megtriplázódik, a vásárlási láz a kritikus 40 fokok szintjére emelkedik, és az ünnepek apró örömeit a fogyasztói társadalom kényszerpályájára cseréljük.

Idén még trükkösebb a helyzet, mivel a pénzügyi-gazdasági válságként ismert történet egy bizonytalan jövőt ígér mindannyiunknak, így valószínű, hogy amúgy is némi óvatossággal fogunk közlekedni a bevásárlóközpontokban. A hitelfeltételek szigorúbbak lesznek, a pénztárcáink könnyebbek, és azt mondják a szakik, hogy inkább olcsóbb, rosszabb minőségű árut fogunk keresni, mint a drágább, profi cuccot.

Mondtam a szerkesztőségnek, hogy erről nem szeretnék írni. A *tudatos vásárlás* nem egy karácsonyi téma, inkább a *tudatos karácsony* lehet érdekes. Itt több lehetőségünk van kibontakozni, mint a tudatos vásárlásról parázva... Remélem, igazam van. Meglátjuk...

Akár vallásos az ember, akár nem, a december vége egy fordulópont.

Aki keresztény hívő, az azért ünnepel, mert Jézus megszületett, fényt hozott a világra.

Ha a környezetet figyeljük, látjuk, hogy

ez a folyamat a természetben is folyik: huszonegyediké után nap mint nap több fény – napfény – érkezik az életünkbe.

Mindkét esetben a sötétségbe élet jön, elfordulunk a régitől, keressük az újítást.

Egy szép gondolat, tele reménnyel, fontos közös cél lehet a jövőre.

2009 fontos év. Tudom, nem mindenkinek fog beugrani egyből, hogy miért, de 2009-ben keressük a közös utat az ún. kyotói jegyzőkönyv folytatásához. Ez az, ami keretet ad a klímaváltozás elleni globális küzdelemnek – vagy inkább adhat.

Karácsonyi ajándékötleleteink:

Csereberéljünk a vásárlás helyett!

Készítsünk ajándékokat magunk!

Ajándékozzunk egymásnak utalványokat: együtt töltött időre, egész napos kényeztetésre, ágyba reggelire, közös programra vagy éppen masszázásra beváltható kuponokat.

És a HuMuSz gondolatébresztői

...a vágott fenyőről:

Pazarlás csak azért nevelni, kivágni és szállítani a fenyőket, hogy két hétig lakásunkat díszítsék. Az ünnep után Budapesten a fák jelentős része hulladékégetőbe kerül.

...a műfenyőről:

Sokak számára megfelelőnek tűnhet a műfenyő. Szerintünk azonban – ha van rá mód – ezt kerülni kell. Egyrészt azért, mert a műanyag előállításához sok kőolajra van szükség, másrészt mert a legtöbb olcsó változat hamar tönkremegy (szemétre kerül), és pár évente újat kell venni.

...a visszaváltható gyökeres fenyőről:

Egy sokkal jobb megoldás, mint a vágott fenyő. A kis csemeték számára azonban a mi karácsonyozásunk nagy trauma, és életben maradási esélyük – szakszerűtlen kezelés esetén – minden igyekezetünk ellenére kicsi.

Azok számára, akik – a fentieket megfontolva – el tudják képzelni a karácsonyt igazi fenyőfa nélkül is, összegyűjtöttünk néhány ötletet.

Lehet fenyőfa nélkül ünnepelni?

Ünnepeljünk a kertben!

Akinek kertjében van fenyőfa – díszítse azt fel karácsonyra!

Ha a fikusz nem is, de...

a szobafenyő kiválóan alkalmas a karácsonyi hangulat megteremtésére. Díszítsük könnyű szalma- vagy papírdíszekkel!

A fenyőág is „elég”!

Egy egész fa helyett beérhetjük egy-egy ágával is (legendő néhány kisebb, alsó ágat levágnunk a fáról). Ezt a fa is túléli, és karácsonyi hangulatot is teremtet.

Árnyékfenyő

Pillanatok alatt készíthetünk vékony drótból fenyőfa alakot. Ha ez megvan, a fácskát rögzítsük egy falécre, aminek végére gyertyát helyezve, a drótfenyő árnyékot vet a falra. Az árnyékkép mérete állítható a drótfenyő és a gyertya távolságának változtatásával.

Tracey Wheatley

Források/linkek:

www.klimabarát.hu Klímabarát Települések Szövetsége

www.klimaebreszto.net – országos filmhét

www.humus.hu – reklám – fogyasztás – hulladék

www.tudatosvasarlo.hu – a pénz szavazat!

2009 fordulópontnak ígéri magát: a tudósok szerint ez az az év, ami az emberiség és a bolygó jövőjét fogja meghatározni – vagy „fékezni” kezdjük a klímaváltozást, vagy, ahogy kezd elkerülhetetlennek kinézni, a klímakáosz felé fogunk sodródni.

2009 novemberében a világ kormányai újra fogják ezt tárgyalni Koppenhágában, és újra ígéreteket teszünk, hogy kímózzuk a „fűstkorszakból”. Hogy időben-e, az még kérdés.

De ez hogy jön ide? Nem egy kicsit nagy ugrás ez, a karácsonytól a klímaváltozásig?

Igazán nem. A végtelen, féktelen fogyasztás a felgyorsult klímaváltozás egyik legmélyebb gyökere, ami energia- és erőforrás-igényes, és a globálisan szétszórt termelés miatt nem látjuk saját wekerlei ablakaink előtt ennek a környezeti árát. Vagy legalább csak kis változásokat látunk, amik még nem annyira riasztóak. Nektek is még nő a paprika a kertben?

De csak akkor fogjuk tudni ezt a gyökereket kitépni, ha tudjuk, miért is nőtt olyan mélyre, olyan erősen. Lehet, hogy az eszméletlen fogyasztást igazából „pótcselekvésnek” tekinthetjük.

Elnézést, persze, mondtam, hogy nem szabad prédikálni, karácsony van. Mindenki a legjobbat akarja a másíknak, fő-

leg a gyerekekkel kapcsolatban nehéz tudatosnak lenni. Tudják, hogy a suliban mindenki a legdivatosabb, legmenőbb, leg... ki tudja, mit fogja kapni. És nekik is kell. Hogyan is lehet nemet mondani? Szerintem nem lehet.

Ha megengedhetjük magunknak, úgyis meg fogjuk ezeket venni nekik, mert így látunk egy kis pillanatnyi boldogságot, amíg nem jön egy újabb – ki tudja, mi...

Ezt a harcot nem karácsonykor kell felvenni, ez egy életre szóló tanulási út. Inkább ügyeljünk arra, hogy minden másban a karácsony legyen igazán gazdag. A felnőttek tudnak ebből az ébredő tudatból példát mutatni, ha nem anyagi ajándékokkal teszik boldoggá egymást. Tegyük a hangsúlyt inkább a *jobbra*, mint a *többre*. A szélesebb *egymásra*, nem a *valamire*. Adjunk időt egymásnak a tárgyak helyett. Foglalkozunk egymással a vásárlás helyett.

Új szokásokat a legkönnyebb akkor felvenni, ha többet hoznak az életünkbe,

mint amennyit elvesznek belőle. De a karácsony és az új év a jövőt fogja megalapozni:

2009 arról fog szólni, hogy ideje változni. Karácsonyunk erre egy tudatos lépés lehet.

* * *

II.

Jövőre rendszeresen találkozik a wekerlei Zöld Hajtás Klub a Társaskörben!

Átalakuló Wekerle címmel filmvetítés és beszélgetéssorozat kezdődik 2009. január 27-én, 18.00 órakor

Film:

A kritikus 6 fok – a National Geographic filmje

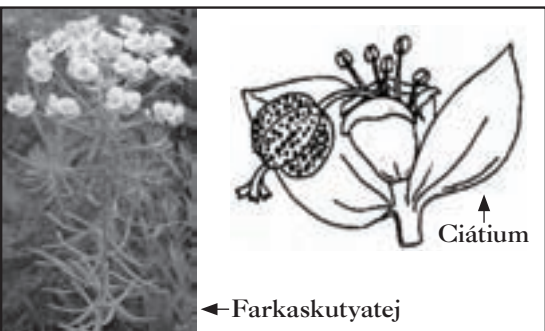
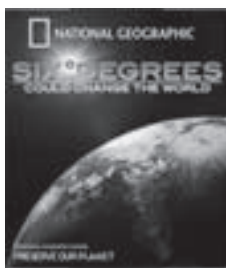
Meghívott vendégünk:

Antal Z. László szociológus, MTA, a Klímabarát Települések Szövetsége alapítója

Téma:

Klímaváltozás és Wekerle: jelei már vannak, de merre is tartunk?

A természeti és közösségi értékek megóvásáról.

A télécisillag rokonsága

ről egy csupasz, női ivarú virág gömbölyded magháza lóg ki, amelyet bögreszerűen összeforrt fellevelek, továbbá félhold alakú, cukros váladékot termelő mézfejtők (nektáriumok) és apró porzós virágokból álló részvirágzatok öveznek. (A tudományos név a bögreszerű formára utal: a ciátium öblös borospoharat jelent.) Noha a télécisillag nálunk cserépben nevelt dísznővény, ciátumokat számos hazánkban honos faj is fejleszt. Ezek a növények – a mikulásvirággal együtt – ugyanannak a családnak, a kutyatejféleknek (*Euphorbiaceae*) tagjai.

A növényvilág egyik legfajgazdagabb családja ez, amelybe lágyszárúak, fák, sőt a kaktuszokhoz hasonló sivatagi szukkulensek is tartoznak. Mint nevük is mutatja, a legtöbb fajnak keményítőszemeket tartalmazó, általában fehér tejnedve van. Az egyik legismertebb és gazdaságilag valaha legjelentősebb kutyatejféle a Brazíliában honos kaucsukfa, amelynek tejnedvében nagy mennyiségben található a gumi gyártás alapanyagát jelentő kaucsuk. Jelentősége a gumi szintetikus előállítása miatt napjainkra nagymértékben csökkent.

Bár virágai nem ciátiumokban fejlődnek, szintén ennek a családnak a tagja az afrikai eredetű ricinus. Hazájában évelő fa, nálunk – fagyérzékenysége miatt – egyéves dísznővény. Magjából hashajtó olajat állítanak elő.

A Magyarországon is honos, vadon élő kutyatejekkel változatos élőhelyeken: erdőkben, gyepekben, gyomtársulásokban találkozhatunk. Felismerni őket legkönnyebben a sárga ciátiumokról lehet, amelyek hosszú, ernyőágakhoz hasonló tengelyeken ülnek. Az egyik leggyakoribb hazai Euphorbia-faj a száraz gyepekben élő farkaskutyatej (*Euphorbia cyparissias*). Sűrűn álló, szálak levelei őszre megvöröszölhetnek.

A télécisillag igen kiterjedt rokonságának számbavételekor azonban egy „névbitöről” is meg kell emlékezzünk. A nálunk helytelenül kutyatejnek nevezett gyermekkláncfű vagy más néven pongyolapitypang ugyanis nem ennek a családnak a tagja, nem kutyatejféle! A napraforgóval és a kamillával együtt a fészekvirágzatúakhoz tartozik. De az már egy másik történet...

Engloner Attila

Kedves gyerekek!

Mese egy kislányról, aki a Jézuskát kereste

Hol volt, hol nem volt, talán éppen itt a Wekerlén, vagy valahol másutt egy kislány, aki szeretett volna találkozni a betlehemi Jézuskával. Kiszaladt az utcára, és keresni kezdte a betlehemi csillagot. Az majd engem is elvezet hozzá – gondolta. Nézte, nézte a csillagokat, kutatta közülük a legfényesebbet. Bizony hiába, mert szinte minden csillag egyformán világított. Csüggedten visszafordult, amikor észrevette, hogy egy sokkal fényesebb csillag szaladt fel az égre. Megtorpant, és ujjongni kezdett. Megvan a csillagom, elindulok utána! Ám a csillag nem mozdult. Töprengett a kislány: – Ez meg hogy lehet? Felkiáltott a csillagra: Jó, ha te nem jössz, akkor megyek egyedül! Azzal elindult. Erre csodák csodája, a csillag is megmozdult, és ment a kislánnyal.

A kislány újra rászólt: – Neked előttem kellene menni! – A csillag rámosolygott: – Menj csak, találkozni fogsz velem, én az őrző csillagod vagyok.

Elindult hát a kislány a karácsonyi éjszakába. Az utcákon nyüzsgöttek az emberek, az üzletek tele voltak szebbnél szebb porcékával. Hirtelen visítás szállt a tömeg fölé: – Tolvaj, fogják meg! – Egy fiú szaladt ijedten keresve az utat. Valaki utána nyúlt, hogy elkapja, de egy bundába bújtatott női kéz megfogta: – Ugyan, mit törödsz vele, nem a mi dolgunk – nyafogta a bunda tulajdonosa. Valaki mégis útját állta a kis tolvajnak. Idős úr volt, furcsa, de mégis kedves arc hajolt a fiú fölé: – Na hadd lám, mit csórtál?

A fiú ijedten, röstelkedve mutatta a kincset – egy piros almát. A férfi meglepődött, de már odaért a visító asszony is. – A legszebb almát lopta el! Ezzel csalogattam oda a vevőket. Köszönöm uram, hogy elkapta ezt a tolvajt. Azonnal add ide azt az almát! – rivallt a fiúra. A férfi megfogta a hadonászó asszony kezét: – Várjon, asszonyom, előbb tisztázni kell a dolgot – azzal a fiúhoz fordult. – Mondd, fiam, ennyi értékes áru közül miért erre a piros almára volt szükséged? – A fiú lehajtotta a fejét: – Anyukám beteg, de nincs pénzünk vacsorára, gondoltam, legalább egy almával meglepem. – A férfi elővette a pénztárcáját, és a visító asszonyt kérdezte: – Mennyit ér ez az alma? – Annak felcsillant a szeme, és sunyi nézéssel egy kiló alma árát jajgatta ki. Az idős úr, rosszalló fejszóválással ugyan, de kifizette. Aztán még a fiú markába nyomott

valamennyi pénzt: – Ne éhezettek, ez elég lesz egy hónapig is. Végy valami vacsorát, de máskor előbb kérni és nem lopni kell! Néhány perc múlva újra visítást hallott: – Jaj, az almáim, valamennyi összetöppedt! – És valóban, az áruspulton hirtelen mind megfogyott. Csodálkozva ment a lányka tovább.

Újabb kiáltást hallott: Segítség, gyilkos! Borzadva látta, hogy lecsapni készülő kés emelkedik a levegőbe. Valaki kiütötte a gyilkos kezéből, ami felrepült, és a közeli hókupacra landolt. A tulajdonosa utánakapott, de a hókupacban álló kés hirtelen virággá változott. A gyilkos rémülten elrohant, a kislány pedig letörte a virágot: Nem hagylok megfagyni – mondta és továbbment. Néhány lépésre szakadt kabátban, gyufát gyújtogató lányt pillantott meg. Ki vagy te? – kérdezte tőle. – Nem ismered meg? Én a gyufaárus lányka vagyok! – hangzott a válasz. Csodálkozott: Ó igen a meséből, de az a lány megfagott! Nem is szeretem azt a történetet. Látom, most is fázol, de én nem engedem, hogy megfagyj! – ölelte át. – Gyere, elviszlek hozzánk, édesanyám majd gondoskodik rólad. – A gyufaárus nem mozdult: Szép virágod van, nekem adnád? – A tied lehet, nem sajnálom tőled. – Amaz átvette a virágot, de azzal együtt hirtelen a levegőbe emelkedett. – Gyere vissza, ne menj el, segíteni akarok, javítsuk ki a mese végét! – De hiába kiabált utána, a gyufaárus lányka eltűnt va-

lahol a felhők között. A kislány zokogva ült egy lépcsőre. Hirtelen a csillag esett mellé, és így szólt: – Megérkeztünk. – A sírás abamaradt, helyette kérdés reppent fel: Hová érkeztünk meg? – A válasz nem késlekedett: A betlehemi Jézushoz! – Újabb sírás: Én nem látom a Jézuskát, találkozni akarok vele! – De hiszen találkoztál vele – válaszolta a csillag –, nem vetted volna észre? Tudod, Ő a szívekben lakik, a tiedben is, és mindenkiében, csak sokan nem vesznek tudomást róla. Találkoztál vele a kis tolvaj segítőjében, a gyilkos kéz megragadásakor. Ott volt a segítő szívekben, és a te szívedben is ott van. Szemmel ne akard látni, érezned kell, hiszen belül hordozod. Siess haza, otthon már keresnek. Isten veled – azzal eltűnt.

A kislány felugrott, és futott haza, ahogy csak bírt. Otthon gyönyörűen feldíszített fenyőfa alatt édesanyja várta. Már kerestelek – szólt –, nézd, itt járt a Jézuska, hozott neked ajándékot.

Édesanyám, a Jézuska ma este velem volt, és megmutatta, hogy Ő a szeretettel együtt ott lakik a szívében – és elmesélte különös kalandját. Édesanyja megsimogatta gyermekét: – Bizony kislányom, a fenyőfa csak jelkép, örülök, hogy veled volt, és annak is, hogy a te szívecskédben is ott lakozik.

A kislány azóta felnőtt, de a szeretet és a tudat, hogy Jézuskát megtalálta, örökké ott maradt a szívében.

Vége

Kedves gyerekek, szeretném, ha ti is írnátok nekem. Kíváncsi vagyok rátok, javaslataitokra és véleményetekre a verseimről, meséimről. Ha nem írtok, azt gondolom, nem szeretik, és akkor nem tudok írni. Mit gondoltok, érdemes?

Kellemes, szeretetteljes karácsonyi ünnepek és boldog új évet kíván: Magda néni

Címem: magdaju@freemail.hu vagy
Juhász Magda
Wekerlei Társaskör Egyesület
Kós Károly tér 10. 1192

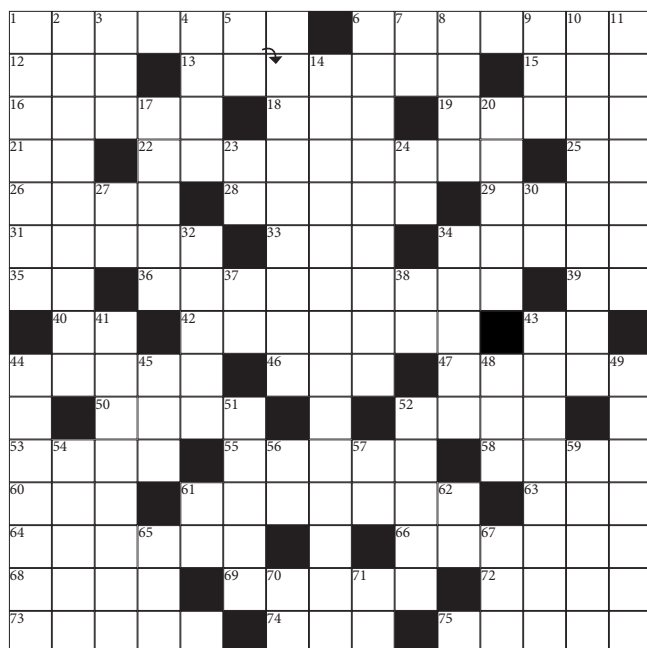

„Ami ma mese, az egykor valóság volt. Ezek az élőlények nagyon, nagyon régen, tényleg itt éltek a Földön. Ma már csak a múzeumokban találkozhatok velük, de én elhoztam őket a meséimben is.

Szereplői úgy élnek a történetben, mint az emberek. A dinó gyerekek – akárcsak ti – óvodába járnak. Kicsit csintalanok, de a főszereplő, bátor Din, mindig segítőkész. Ez a bátrak meséje, szeretettel ajánlom: Magda néni”

Keresztrejtvény

Vízszintesek: 1. Kós Károly mondta magáról (zárt betűk: T, F). 6. Részeges. 12. Nagy költőnk v. (Endre). 13. Lavór ürítése. 15. ... Jürgens (énekes). 16. Tészta- és gombaféle. 18. Középen folytat (!) 19. Babiloni istennő. 21. Római pénzegység. 22. Feléd hajgáló.

25. Román autójel. 26. Német úr (HERR). 28. Jordánia fővárosa. 29. Cseh tehergépkocsi-márka. 31. A távolabbi személynél. 33. Lid betűi. 34. Atus. 35. Olasz és spanyol autójel. 36. Hamis (két szó). 39. Asztácium. 40. Kicsinyítő. 42. Idős bácsika. 43. Irányító testület. 44. Összecseng. 46. SRG. 47. Áru forgalmát megtiltja. 50. ... és a detektívek (E. Kästner). 52. ... universale (reneszánsz eszménykép). 53. Becézett Jolán. 55. Nézeteltérés. 58. Munkavégző állat jelzője. 60. Kettőzve: pintyféle madár. 61. Értem küld a szomszédból. 63. ... Boldon (futóbajnok). 64. Távolabbi helyhez kötődő. 46. Szórakoztató szépirodalmi mű. 68. Idén is ő lett a rali világbajnoka (Sébastien). 69. Bőrértől megfosztó. 72. Hevesen mozgató. 73. Tekercsel. 74. Fővárosi sportegyesület. 75. Sir a Luxemburg grófjából.

Függőlegesek: 1. Egykor élt. 2. Katonadolog! 3. Belga folyó. 4. Nem halad simán. 5. Te meg én. 6. Mellettem sétál (két szó). 7. Szombathely melletti helység. 8. Erdélyi folyó. 9. Víznyerő hely. 10. Arra a helyre tetető (két szó). 11. Széria. 14. A vízsz. 1. sz. sor folytatása (zárt betűk: A, K). 17. Idő előtt. 20. Világhírű zenész, karmester (György). 23. Névelők. 24. Dátumrag. 27. A fejére. 30. Római 2. 32. Torhoz előkészíti a hízót. 34. Közteherviselő. 37. Mister. 38. Kópé része. 41. Magas ház jelzője. 43. Jegyzetelgetés. 44. Az idézet vége (zárt betű: A). 45. Becézett Emília. 48. Mese-fa volt (Lajos). 49. Egy más után a pincébe megy. 51. Róma nyelve volt. 52. Hatalmát valamin gyakorló. 54. Állatterelő eszköz. 56. Zenei hangok. 57. Esztendő. 59. Keresztülzavarja. 61. Mint a 24. sz. sor. 62. Magad. 65. Turku svéd neve. 67. Hátsó-indiai földszoros. 70. Itterbium. 71. Ford. mutatószó.

Lélfay

Rejtvénypályázat

A hat lapszámban közölt centenáriumi rejtvénypályázatra senki sem küldött be teljes megfejtést. A megoldásokat nem tesszük közzé. Hátha akad az elkövetkező száz évben olyan olvasója és kutatója a Wekerle újságnak, aki meg szeretné fejteni a rejtvényt. Komolyra fordítva a szót, figyelmébe ajánljuk az iskoláknak, tanároknak és öntevékeny csoportoknak a rejtvény egészét mint helyismereti program- és oktatási lehetőséget. A cserkészpedagógia alapelve: cselekedve tanulni („learning by doing”). Ezt a módszert alkalmaztuk ebben az esetben is. A legtöbb megoldást beküldő megfejtőnk Szabó Sándorné, akinek a WTE a Kertvárosunk, a Wekerle című könyvet adja jutalmul. Kérjük, keresse fel az ügyfélszolgálati irodát. Jó munkát!

Szakács Gusztáv

Tudja-e Ön, hogy...

...a Wekerle-telepen több közintézmény építése meghiúsult a romló gazdasági helyzet miatt?

A Fő (ma Kós Károly) tér közepén épült volna meg a munkáskaszinó egy olvasóteremmel, egy könyvtárral, egy munkásgimnáziumi előadóval és az ehhez kapcsolódó irodahelyiségekkel.

A telep 24 férőhelyes kórházát a Pannónia út Erzsébetfalva felé eső végénél, a mészhomoktégla-gyárral szemközi oldalon akarták megépíteni.

A tervezett hat iskola közül csak négy épült fel.

Forrás: Nagy Gergely: Kertvárosunk, a Wekerle, Magyar Képek Kiadó, 1994

Sz. S. Zs.

Shetland U. K. Nyelviskola

Tóthné dr. Udvardi Katalin
vezetésével

1192 Bp. Kábel u. 10
T: 281-0822, 30/952-1202
www.shetland.hu
AL – 0589, Fk. reg: 01-0086-04

KISPESTEN, ZÖLDÖVEZETBEN, JÓ PARKOLÁSI LEHETŐSÉGGEL

**NYELVTANÍTÁS ANGOL, NÉMET, SPANYOL, FRANCIA,
OLASZ, OROSZ ÉS KÍNAI NYELVEN,
MINDEN TUDÁSSZINTEN, MINDEN KOROSZTÁLY RÉSZÉRE!**
15 ÉVE MŰKÖDŐ NYELVISKOLÁNK CÉLJA A MINŐSÉGI
NYELVOKTATÁS

Kihelyezett tanfolyamok vállalatok és intézmények számára.
Lakossági tanfolyamok heti 2x2, vagy 1x4 órában délután vagy
délelőtt, **SZOMBATON** is!

Jelentkezés szintfelmérésre: telefonon, on-line vagy személyesen

Áraink (40 óra):	I. és II. szint	III-VII. szint
Kis létszám (5-8 fő):	33 000 Ft	35 000 Ft
Mini csoport (3-5 fő):	39 000 Ft	41 000 Ft

Akkreditált programmal rendelkezünk angol, német, spanyol, olasz és francia nyelvből, ezért ezeket a tanfolyamokat áfa nem terheli.

**Nyelviskolánk az Euro vizsgaközpont akkreditált
vizsgahelye**

ANGLIAI, SKÓCIAI, ÍRORSZÁGI, NÉMETORSZÁGI ÉS MÁLTAI
NYELVTANFOLYAMOKAT IS SZERVEZÜNK.

Egy kismama tűnődései

A Wekerle lap korábbi számaiban megjelent írások, no meg a kismamaságból fakadó játszótér-látogatások ösztönöztek arra, hogy néhány gondolatomat, ötletemet papírra vessem.

Kislányaimmal sétálva több helyen látjuk, hogy graffitisek firkálják össze a házak falait, jelentős anyagi és esztétikai kárt okozva a tulajdonosoknak és mindannyiunknak. Dorka mindig megkérdezi, hogy mik azok a krikszkrakszok, és miért vannak a falon, hiszen neki csak papírra szabad rajzolnia(!). Egyik alkalommal jutott eszembe az, hogy a tervek sze-

rint lesz a kamaszoknak egy külön játszótér a Kós Károly téren, esetleg oda lehetne néhány palánkot építeni, amire ezek a srácok kedvükre fújhatnak bármit. A palánk mellé érdemes lenne egy táblát is állítani, amiben felhívjuk a fiatalok figyelmét a Wekerle-telep értékeire, és kérjük őket, hogy csak a palánkot, ne a házakat dekorálják. Szerintem ezek a firkás srácok a macskakaparasokon túl nagyon szép grafikákat is tudnak készíteni, így egy graffitiverseny valamelyik nagy rendezvényünk alkalmával remek alkalom lehetne arra, hogy megismerjük a művészetüket.

Úgy gondolom, ha bevonjuk őket a közösség életébe, ők is tisztelni fogják közös értékeinket.

Visszatérve a játszótérhez, ahol egy vérbeli kismama jelentős időt tölt el. Amikor a rendezési tervet néztem, kicsit csatlódott voltam, hogy a kamaszoknak szánt játszótér kerül el a tér másik sarkába, míg a kicsik maradnának a jelenlegi helyükön. Nem tudom, hogy ezen lehet-e még változtatni, de talán érdemes az alábbi szempontokat is figyelembe venni: a játszótér a szánkózódomb mellett van, kisebb dombokok veszik körül. Ez a kamaszok számára ideális biciklis akadálypálya. Sajnos a bringások gyakran betérnek a játszótérre inni, vagy csak a dombról lefelé befarolni, eközben a totyogók körül kerekeznek. Attól tartok, hiába kerülne el a „nagyjátzó” a tér másik felére, a dombok miatt a bringások maradnának. Emellett nem hiszem, hogy a sportpálya és a pingpongasztalok arébb kerülne, márpedig ezeket elsősorban a nagyok használják. Nem lehetne inkább a kicsiket átrakni a tervezett helyre, ahol csak nekik való játékok lennének (pl. többféle csúszda, favár, ilyesmi)? Sajnos most a játszótéren a kamaszoknak való játékok közel vannak a kicsikéhez, nagyon csábítóak, de eléggé balesetveszélyesek is.

Szintén a játszótéri kiruccanások kapcsán láttuk, hogy több sarkon milyen borzasztó szemét gyűlik össze a zöld hulladék kihelyezése miatt. Attól tartok, hogy a Zöld Kommandó járőrözése vagy a várható büntetés nem elegendő ennek a problémának a végleges megoldására, hiszen éjjel-nappal kéne lesni a szemetelőket. Bár beruházást igényel, de véleményem szerint azokon a helyeken, ahol ilyen rendszeres, illegális szemétkerakot van, ki kéne helyezni ízléses, fából készült, nagymé-

tű zöldhulladék-gyűjtő konténereket, valamint egy hagyományos szemetest a járulékos vacaknak. Az elszállítás az FKF-fel kéne egyeztetni, de mivel a mi zöld hulladékunk komposztálása hasznos termel nekik is, talán ez könnyebben megoldható.

Ha már így belelendültem az írásba, egy kritikus véleményt is hadd vessek papírra. Láttam a szökökutas fantáziaképet a parkrekonstrukcióval kapcsolatban. Kicsit megijedtem. A képen látható szökökútról nekem egy bevásárlóközpont jut az eszembe, ami a Wekerle-telephez egyáltalán nem illik. Mármint nem az, hogy szö-

kókút legyen a parkban, hanem egy ilyen modernül szögletes példány. Remélem, csak jelzésértékű volt a kép?

És végül egy nagyon „elszállt” gondolatot bocsátanék vitára. Szerintem izgalmas lenne, ha a Kós Károly téren, vagy annak az egyik sarkán egy szoborparkot alakítanánk ki. Arra gondolok, hogy a legtöbb mai köztéri szobor konkrét megrendelésre készül, így a megrendelő mondja meg, miről „szóljon” az alkotás: nagy művész vagy politikus alakja, esetleg valami fontos dolog allegóriája. Minden szobrásznak van azonban olyan alkotása, ami saját gondola-

tot, elképzelést fejez ki, ugyanakkor nem minden művész jut kiállítóhelyhez, éri el a közönséget. A Kós Károly téren lehetne egy nyitott kiállítóterem. Meg lehetne keresni a kerületi szobrászokat vagy a Képzőművészeti Egyetemen a fiatal művészeket. Talán más kerületből is jönnének a Wekerle-telepre látogatók egy ilyen művészpártoló kezdeményezésre. Ez lehet, hogy naiv elképzelés, s bár tisztában vagyok a nehézségekkel is (fémtolvajok, rongálók stb.), de nem álltam meg szó nélkül. Ilyenek a tűnődő wekerlei kismamák.

Sági Zenina

Van egy Határ utunk is...

Miközben a telep a centenáriumát üli, nem hallatszik eléggé az életkörülményeik javításáért harcolók hangja.

Talán ők sem akarják megzavarni az ünnepeket.

Mi azonban a jubileumi év után központba kívánjuk állítani problémájukat, be kívánjuk mutatni őket a telepen élőknek. Ez a levél beharangozója egy jövő évi riportsorozatnak.

Nagy örömmel és büszkeséggel fogadtuk, hogy Budapest Főváros Önkormányzata a Wekerlei Társaskör Egyesület tagjainak a Wekerle-telep építészeti és közösségi értékeinek megőrzése, valamint a helyiek lokálpatriotizmusának erősítése érdekében folytatott két évtizedes tevékenységéért **BUDAPESTÉRT DÍJAT** adományozott.

Amit elértünk, részben a Kíspesti Önkormányzat szűkös költségvetésének, de elsősorban a helyi lakosság sok esetben erőn felüli kiadásainak, valamint a sok-sok önzetlen wekerlei önkéntes munkájának köszönhető.

Most már van **MAGYAR ÖRÖKSÉG DÍJUNK**, és van **BUDAPESTÉRT DÍJUNK**. De van egy Nagykőrösi utunk és van a Wekerle-telep északnyugati oldalán egy Határ utunk is, ahol az emberek fuldokolnak, s idő előtt elhullanak a megengedhetetlen környezeti ártalmaktól.

2008. október 14-én a Népszabadságban Csordás Lajos csodálatosan összefoglalta a mi Wekerlénket érintő ismeretterjesztést; éppen csak azt, hogy Wekerle nem csupán a Fő térből – bocs' Kós Károly térből – áll, felejtette el. De már nem is

csodálkozunk azon, hogy a sok pozitívum mellett azt a negatívumot, pl. amely több száz embert érint (csecsemőt, gyermeket, felnőttét), nevezetesen: a Wekerle északnyugati oldalán a Határ út mentén fuldokolva élő, a határtalan gépkocsiforgalom következtében műemlék jellegű házaik értékét elvesztő, súlyosan megbetegedő emberekről feledkezik meg mindenki.

Mint azt Csordás úr nagyon helyesen írta:

A „megújuláshoz nem elég a szemléletformálás: a politika szerepvállalása is kell”.

A Határ úti áldatlan állapotot réges-régen meg lehetett volna szüntetni, mivel erre alternatív lehetőséget nyújt a Határ út áthelyezése a Kiserdőbe. A megvalósíthatósági terv szerint a kiharapott zöld felület – amire melleleg nagy szükség van – újra telepíthető lenne az Illatos-árok fölé és a meglévő kopár területekre, na meg a kitermelt földből építendő zajvédő dombra.

2003 óta folyamatosan vívjuk harcunkat. Mindaddig hiába, mert megítélésünk szerint százszor fontosabb az egyre több milliárdot felemésztő 4-es metró Kő-

műves Kelemen-i építése, mint több száz gyermek és felnőtt egészséges környezetének megteremtése. Holott ehhez minden magyar állampolgárnak azonos joga van!

Hiába a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség mint I. fokú hatóság 7,5 t súlyú és 40 km/ó sebességhatárolózási kötelezése, amelynek indoklását mérészekkel támasztotta alá, a főváros a hatósági előírást peres úton megtámadta. Jellemző rá, hogy a per során ugyanakkor letagadta, hogy az út kezelője ő maga, vagyis a főváros.

Az újabb eljárás azóta is folyamatban van.

2007 októberében ügyünkkel kapcsolatban – segítségkérés végett – a Wekerlei Társaskörbe vendégül hívtuk kötetlen beszélgetésre Hegyi Gyula és Olajos Péter urakat, az Európai Parlament környezetvédelmi, egészségügyi és élelmiszerügyi bizottságának tagjait. Olajos úr kimentette magát. Hegyi úr eljött, de kijelentette, „sajnos, nem áll módjában segíteni”.

2008. szeptember 3-án a főváros zajmérést és forgalomszámlálást végeztetett (egy ember strigulázott). Erről, mint érintettek, kértünk jegyzőkönyvmásolatot, de ez ideig még nem kaptuk meg.

Ja, bocsánat, majd elfelejtettem, vészjelzéseinkre a hatóság rájött, mennyire nemkívánatosak a nehézgépjárművek a város területén. Rendeletben szabályozta a kamionok behajtását a fővárosba. Ez a rendelet vonatkozna a mi Határ utunkra is, de ez a rendelet az egyike azoknak, amit nem tartanak be. Még kamionstop idején is száguldoznak a kamionok a fémhulladékot szállító pótkocsis teherautókkal és 40 tonnás sóderhordó teherautókkal együtt, hálószerelőinként alig 4-5 méterre.

Budapest, 2008. október 28.

A Határ út lakói

Boldogtalanok

Lehet, hogy sokak számára egészen meghökkentő és meglepő tényt közlök: a Wekerle-telep majdnem egész területén kötelező a jobbkezes szabály, tehát a jobbról érkezőnek elsőbbséget kell adni, és maximum 30 km/ó sebességgel szabad közlekedni. Sőt ezt úgy illik megtenni, hogy például az autóban szóló zene hangereje vagy a robogó (motorkerékpár) hangja ne zavarja a lakók nyugalma.

Ehhez képest mit tapasztalunk? Egyesek részéről egészen elképesztő közlekedési és társas morált. Azt, hogy felnőtt emberek (!?), az autósok, motorosok egy része fittyet hány a KRESZ-re és az egymás mellett élés szabályaira. Ezek a magukról megfeledkezett úgynevezett közlekedők a megengedettnél jóval nagyobb sebességgel száguldanak végig az utcákon, tereken, előznek meg – sokszor köz- és életveszélyesen – másokat csak azért, hogy aztán – hatalmasat fékezve – diadalittasan, önelégülten, szinte üdvözült tekintettel állhassanak meg a következ-

ző útkereszteződésnél, például mivel jobbkezes utcához érkeznek. Vagy – saját járművük épségét is kockáztatva – a legnagyobb kéjjel ugratnak át ezerrel a forgalmcsillapító küszöbökön, csak hogy megmutassák... Igen, de mit is? Ezek az úgymond közlekedők bántóan zajos robogóikkal (motorkerékpárjaikkal) huszonkétszer mennek végig ugyanazon az útvonalon, gyaníthatóan nem a célállomás keresése végett vagy azért, mert nem találják a kiutat, csakhogy megmutassák... Igen, de valójában mit is?

Vélhetően azt, hogy ők a – néhány kivételtől eltekintve – frusztrált, indulataikat magukba fojtó, problémáikat máshogy megoldani képtelen kisemberek. Ők a sehol nem érvényesülők, az otthon, a munkahelyen, az iskolában, az élet egyéb területein semmibe vettek, az állandóan háttérbe szorítottak. Ők azok, akik az önmegvalósulásuk akadályozottságából és sikertelenségükből adódó feszültséget a – számukra szinte az egyetlen kitörési és feltűnési lehetőséget biztosító – száguldás mámorán, az autó hangfalából üvöltő zene bódulatán vagy a zajos robogás (motorkerékpározás) ópiumán keresztül képesek csak levezetni és feloldani.

Ők a nagy boldogtalanok.

Székely Suber Zsolt

Gondolatok az életfaállítás kapcsán

Mi lesz veled, Wekerle?

Kint voltam az életfaavatáson a kis családommal. Nagyon szép volt. Annak a hölgynek, aki a népdalt énekelte, hibátlan hangja volt. Az erdélyi emlékeimet juttatta eszembe. Meghatódtam, kicsit megkönnyeztem.

Miközben elhangzottak a beszédek, és szétnéztem a körülöttem állók között, felmerült bennem a régóta foglalkoztató kérdés: aki 100 év múlva kinyitja majd ezt a kapszulát, amit elhelyeztek az életfa tövében, és szétnéz, vajon milyen Wekerlét talál? Az 1970-es években le akarták tarolni ezt az egészséget, hogy lakótelepet építsenek a helyére. De Wekerle „ellenállt”. Mire is gondolok? Vajon hányan ismételték ezen a rendezvényen a „Wekerlei eskü” szövegét tiszta lelkiismerettel azok kö-

zül, akik körülöttünk álltak? Vajon milyen házban laknak? Meghagyták a régi stílusát, vagy kifestették a falat hupililára, a régi ablakot kicserélték műanyag nyílászáróra (mert olcsó és igénytelen), a hagyományos faspaletta helyett? EMBEREK! Mi lesz Wekerlével, ha már most nem tudjuk megőrizni a hangulatát a következő generációnak? Nincs, aki odafigyelne erre?

Kezdetnek elég lenne annyi, hogy a – bizonyára létező – jogszabályokat betartsassák. És igenis büntetni azt, aki nem tartja be mindezt. Sajnos az emberek jó része csak a büntetésből tanul (ezt magamról is állíthatom). Kik ragadhatnak magukhoz a kezdeményezést? Vagy esetleg van olyan lehetőség az EU-pályázatok között, hogy támogassák azt, hogy ha va-

laki faspalettát szeretne visszaállítani az eredeti állapotában, akkor azt valahogyan támogassák is anyagiakkal? Ezt ki tudná megmondani nekünk, wekerlei polgároknak? Tudom persze, hogy a téma a szemteliséssel, a Határ úti forgalommal és még sorolhatnám mivel együtt összetett, társadalmi, gazdasági probléma is... de nem lehet mindent erre fogni.

Mi lesz veled, Wekerle? Hogy fogsz Te kinézni 100 év múlva? Elborít a műanyag? Átépítenek? Hova lesz a hangulat? Hova lesz az egyedi mivoltod? Tenni is kellene ezért valaki(k)nek...

Ui.: Meghívott voltam a wekerlei ünnepi műsorra a Magyar Színházba. Még jobban megerősödött bennem az, hogy csak nekünk van ilyen kertvárosunk Budapesten; senki másnak. A lakóparkok feleenyit sem érnek, mint ez a meghitt hangulatú, platánfákkal körbevett kis zöldvezeti városrész. Vigyázzunk rá!

*Gera Attila
wekerlei polgár*

**INGATLANIRODA KERES ÉLADÓ
LAKÁSOKAT-HÁZAKAT
KÖZVETÍTŐI DÍJ 2% – ÁFA NINCS**

Kós Károly tér 13. T.: 348-0335; 06/70/536-5856

A 2008. október 18-án a Wekerle étteremben megnyílt képzőművészeti seregszemle első díjas alkotásai

Martincsak Anna

Mátrai Zsófia

Árvai Imre

Udvardy Réka

Nguyen Huong Csiang Zita

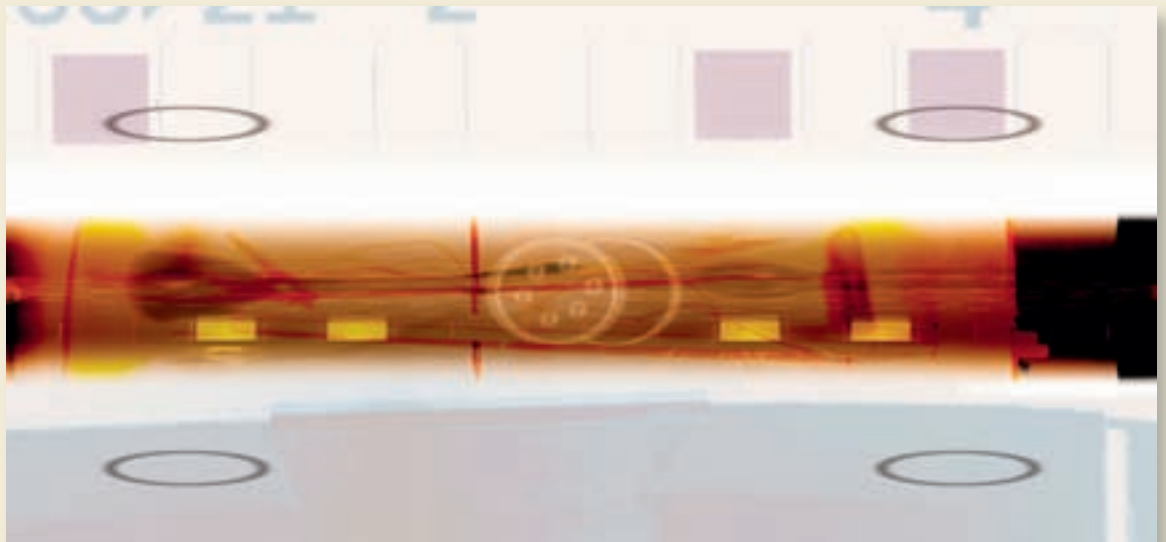

Ékes Ágoston

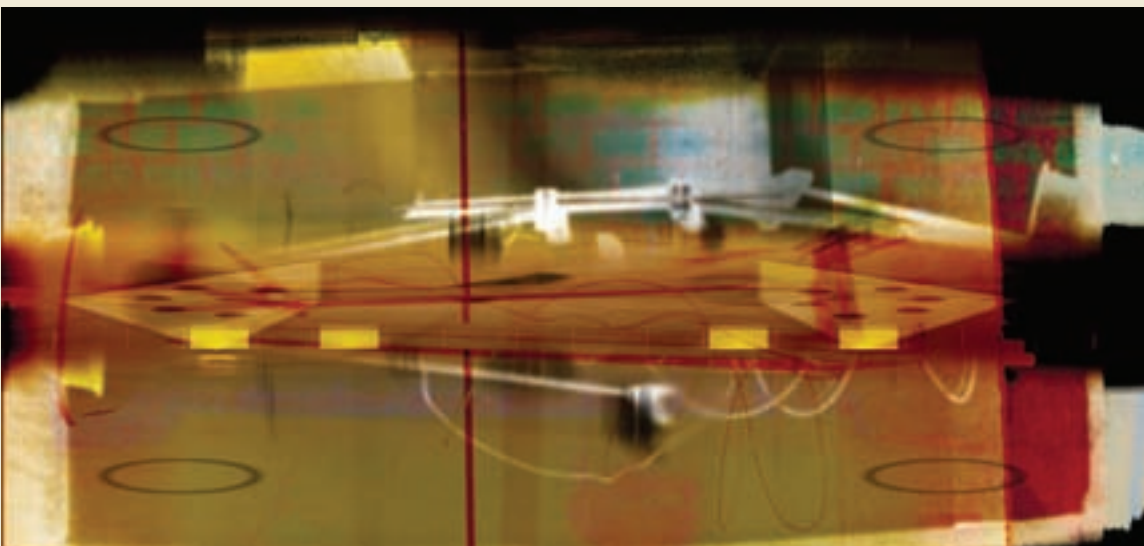
Pál Csaba: Lightbox

Lightbox 100*150 cm. computer print, 2007 (www.palcsaba.blogspot.com)

Lightbox 70*150 cm. c-print, 2006 (www.palcsaba.blogspot.com)

Lightbox 70*150 cm. c-print, 2006 (www.palcsaba.blogspot.com)

KÉRDŐÍV A WEKERLE ÚJSÁGRÓL

Ne dobja ki!

Mielőtt válaszolna a kérdésekre, kérjük, olvassa el
a lap **X** oldalán Dr. Rosivall László „Ha Wekerle újságot olvas, tovább él” című cikkét!

Eljut-e Önhöz a Wekerle-lap minden száma? Igen ☐
Nem ☐
Nem tudom ☐

Milyen gyakran jelenik meg a lap? Havonta ☐
Évente ☐
Évente négyszer ☐

Mi a lap sorsa Önnél? Más hirdetési újságokhoz hasonlóan a kukába dobom ☐
Néha beleolvasok ☐
Elolvasom, ami érdekel ☐

Jó lapnak találja-e a Wekerlét? Igen ☐
Elég jó ☐
Nem tetszik ☐

Hajlandó lenne-e előfizetni a Wekerlére? Igen ☐
Nem ☐

Mennyi összeget áldozna egy lapszámért? 100 Ft ☐
200 Ft ☐
400 Ft ☐

Ismer-e más helyi lapokat is? Igen ☐
Nem ☐

Milyen eszközzel adna hírt a wekerleieknek? (Szórólap, hetilap, hangszórós autó, kisbíró, egyéb)

Kérjük, töltsse ki a kérdőívet és juttassa vissza a Wekerlei Társaskörbe (Kós Károly tér 10.)!
Segítségét köszönjük.

